

Anotace

Bakalářská práce se zabývá analýzou nárůstu sekundárních předložek v současné češtině. V teoretické části je nejprve srovnáno pojetí předložky v různých českých mluvnicích a dále ve stručnosti popsána dynamika současné češtiny s důrazem na intelektualizaci, proces prepozicionalizace, klasifikace sekundárních předložek a jejich stylové užití. Analytická část se zabývá srovnáním počtu sekundárních předložek v různých mluvnicích od 50. let 20. století do současnosti a následně korpusovou analýzou vybraných jednoslovných sekundárních předložek, a to z hlediska frekvence, typu textů a výskytu na časové ose v období 1998–2017.

Klíčová slova

sekundární předložky, současná čeština, prepozicionalizace, mluvnice, korpus, frekvence, typy textů, nárůst, excerpce

Annotation

This bachelor's thesis deals with the analysis of the increase of secondary prepositions in contemporary Czech. In the theoretical part, the understanding of the concept of prepositions will be compared in various Czech grammar books, and then, the dynamics of contemporary Czech will be briefly introduced, putting the stress on intellectualization, a process of prepositionalization, a classification of secondary prepositions and their stylistic usage. The practical part deals with the comparison of number of secondary prepositions in various grammar books, published since 1950's. Furthermore, corpus analysis of representative one-word secondary prepositions will be discussed in terms of frequency, text typology and occurrence depicted on the time axis (the chosen time period is from 1998 to 2017).

Keywords

secondary preposition, contemporary Czech, prepositionalization, grammar, corpus, frequency, text typology, increase, excerpt

Obsah

1	Dynamika slovní zásoby současné češtiny.....	10
1.1	Vývojové tendence v současné češtině	10
1.1.1	Intelektualizace jazyka.....	11
2	Pojetí předložky v českých mluvnicích	12
2.1	Předložky primární a sekundární.....	13
3	Slovnědruhov \acute{y} přechody.....	15
3.1	Prepozicionalizace	16
3.1.1	Kritéria prepozicionalizace	16
3.1.2	Ne/stabilizovanost.....	17
4	Klasifikace sekundárních předložek	18
4.1	Spojitelnost s pády.....	18
4.2	Vyjadřovaný vztah.....	20
4.3	Z hlediska tvoření	22
4.4	Strukturní typy	24
4.5	Větněčlenská platnost ve spojení se jménem	25
5	Stylové užití sekundárních předložek	26
6	Sekundární předložky v českých mluvnicích	28
7	Korpus.....	31
7.1	Slovo v kostce.....	31
7.2	SYN verze 7	31
7.3	SYN2015.....	32
7.3.1	Klasifikace textů v SYN2015.....	33
7.3.2	Frekvence	35
8	Analýza vybraných sekundárních předložek.....	37
8.1	Výběr předložek	37
8.2	Popis hesla.....	38
8.3	Data jednotlivých sekundárních předložek	39
8.4	Zhodnocení dle poklesu či nárůstu	76
8.5	Zhodnocení dle typu textů.....	77

Seznam obrázků

Obrázek 1: Nárůst zaznamenaných sekundárních předložek v českých mluvnicích	30
Obrázek 2: Složení korpusu SYN verze 7	32
Obrázek 3: Složení korpusu SYN2015.....	33
Obrázek 4: Výskyt SecPrep PODLE na časové ose	39
Obrázek 5: Výskyt SecPrep MEZI na časové ose.....	40
Obrázek 6: Výskyt SecPrep PROTI na časové ose	41
Obrázek 7: Výskyt SecPrep KOLEM na časové ose.....	42
Obrázek 8: Výskyt SecPrep KVŮLI na časové ose	42
Obrázek 9: Výskyt SecPrep BĚHEM na časové ose.....	43
Obrázek 10: Výskyt SecPrep DÍKY na časové ose	44
Obrázek 11: Výskyt KROM, KROMĚ na časové ose	44
Obrázek 12: Výskyt SecPrep VEDLE na časové ose.....	45
Obrázek 13: Výskyt SecPrep MIMO na časové ose	46
Obrázek 14: Výskyt SecPrep VČETNĚ na časové ose	47
Obrázek 15: Výskyt SecPrep MÍSTO na časové ose	47
Obrázek 16: Výskyt SecPrep POMOCÍ na časové ose	48
Obrázek 17: Výskyt SecPrep VZHLEDEM na časové ose	49
Obrázek 18: Výskyt SecPrep VŮČI na časové ose.....	50
Obrázek 19: Výskyt SecPrep PROSTŘEDNICTVÍM na časové ose	50
Obrázek 20: Výskyt SecPrep UPROSTŘED na časové ose.....	51
Obrázek 21: Výskyt SecPrep DLE na časové ose.....	52
Obrázek 22: Výskyt SecPrep OPROTI na časové ose	52
Obrázek 23: Výskyt SecPrep OKOLO na časové ose.....	53
Obrázek 24: Výskyt SecPrep UVNITŘ na časové ose.....	54
Obrázek 25: Výskyt SecPrep NAVZDORY na časové ose.....	54
Obrázek 26: Výskyt SecPrep PODÉL na časové ose.....	55
Obrázek 27: Výskyt SKRZ, SKRZE na časové ose	56
Obrázek 28: Výskyt SecPrep NAPROTI na časové ose.....	57
Obrázek 29: Výskyt SecPrep OHLEDNĚ na časové ose	57
Obrázek 30: Výskyt SecPrep POBLÍŽ na časové ose	58
Obrázek 31: Výskyt SecPrep NEDALEKO na časové ose	59
Obrázek 32: Výskyt SecPrep NAMÍSTO na časové ose.....	60

Obrázek 33: Výskyt SecPrep BLÍZKO na časové ose	60
Obrázek 34: Výskyt SecPrep NAPŘÍČ na časové ose	61
Obrázek 35: Výskyt SecPrep ZPOD na časové ose	62
Obrázek 36: Výskyt SecPrep KONCEM na časové ose.....	63
Obrázek 37: Výskyt SecPrep VSTRÍC na časové ose.....	63
Obrázek 38: Výskyt SecPrep POČÍNAJE na časové ose	64
Obrázek 39: Výskyt SecPrep ZPOZA na časové ose.....	65
Obrázek 40: Výskyt SecPrep VERSUS na časové ose	66
Obrázek 41: Výskyt SecPrep NEHLEDĚ na časové ose.....	66
Obrázek 42: Výskyt SecPrep POČÁTKEM na časové ose	67
Obrázek 43: Výskyt SecPrep DOPROSTŘED na časové ose	68
Obrázek 44: Výskyt SecPrep DOVNITŘ na časové ose	68
Obrázek 45: Výskyt SecPrep VYJMA na časové ose	69
Obrázek 46: Výskyt SecPrep VNĚ na časové ose	70
Obrázek 47: Výskyt SecPrep ZAČÁTKEM na časové ose.....	71
Obrázek 48: Výskyt SecPrep NAPOSPAS na časové ose.....	71
Obrázek 49: Výskyt SecPrep VZDOR na časové ose	72
Obrázek 50: Výskyt SecPrep ZKRAJE na časové ose	73
Obrázek 51: Výskyt SecPrep BLÍŽ na časové ose.....	74
Obrázek 52: Výskyt SecPrep DÍK na časové ose	74
Obrázek 53: Výskyt SecPrep ZE VNITŘ na časové ose.....	75

Seznam tabulek

Tabulka 1: Porovnání shodných a odlišných rysů předložek a příslovcí	14
Tabulka 2: Stupeň prepozicionalizace u vybraných předložek.....	17
Tabulka 3: Srovnání frekvence primárních a sekundárních předložek dle spojitelnosti s pády	18
Tabulka 4: Strukturní typy víceslovných předložek.....	24
Tabulka 5: Příklady užití sekundárních předložek v různých funkčních stylech	27
Tabulka 6: Zaznamenané sekundární předložky v českých mluvnicích	29
Tabulka 7: Klasifikace beletrie v SYN2015	34
Tabulka 8: Klasifikace oborové literatury v SYN2015	35
Tabulka 9: Klasifikace publicistiky v SYN2015	35
Tabulka 10: Seznam vybraných sekundárních předložek řazený dle absolutní frekvence v SYN2015	38
Tabulka 11: SecPrep PODLE	39
Tabulka 12: SecPrep MEZI	40
Tabulka 13: SecPrep PROTI.....	40
Tabulka 14: SecPrep KOLEM	41
Tabulka 15: SecPrep KVŮLI.....	42
Tabulka 16: SecPrep BĚHEM	43
Tabulka 17: SecPrep DÍKY	43
Tabulka 18: SecPrep KROM, KROMĚ	44
Tabulka 19: SecPrep VEDLE	45
Tabulka 20: SecPrep MIMO.....	45
Tabulka 21: SecPrep VČETNĚ.....	46
Tabulka 22: SecPrep MÍSTO.....	47
Tabulka 23: SecPrep POMOCÍ.....	48
Tabulka 24: SecPrep VZHLEDEM.....	48
Tabulka 25: SecPrep VŮČI	49
Tabulka 26: SecPrep PROSTŘEDNICTVÍM.....	50
Tabulka 27: SecPrep UPROSTŘED	51
Tabulka 28: SecPrep DLE	51
Tabulka 29: SecPrep OPROTI.....	52
Tabulka 30: SecPrep OKOLO	53

Tabulka 31: SecPrep UVNITŘ	53
Tabulka 32: SecPrep NAVZDORY	54
Tabulka 33: SecPrep PODÉL	55
Tabulka 34: SecPrep SKRZ, SKRZE	56
Tabulka 35: SecPrep NAPROTI	56
Tabulka 36: SecPrep OHLEDNĚ	57
Tabulka 37: SecPrep POBLÍŽ	58
Tabulka 38: SecPrep NEDALEKO	58
Tabulka 39: SecPrep NAMÍSTO	59
Tabulka 40: SecPrep BLÍZKO	60
Tabulka 41: SecPrep NAPŘÍČ	61
Tabulka 42: SecPrep ZPOD	62
Tabulka 43: SecPrep KONCEM	62
Tabulka 44: SecPrep VSTŘÍC	63
Tabulka 45: SecPrep POČÍNAJE	64
Tabulka 46: SecPrep ZPOZA	64
Tabulka 47: SecPrep VERSUS	65
Tabulka 48: SecPrep NEHLEDĚ	66
Tabulka 49: SecPrep POČÁTKEM	67
Tabulka 50: SecPrep DOPROSTŘED	67
Tabulka 51: SecPrep DOVNITŘ	68
Tabulka 52: SecPrep VYJMA	69
Tabulka 53: SecPrep VNĚ	69
Tabulka 54: SecPrep ZAČÁTKEM	70
Tabulka 55: SecPrep NAPOSPAS	71
Tabulka 56: SecPrep VZDOR	72
Tabulka 57: SecPrep ZKRAJE	72
Tabulka 58: SecPrep BLÍŽ	73
Tabulka 59: SecPrep DÍK	74
Tabulka 60: SecPrep ZE VNITŘ	75
Tabulka 61: Vybrané SecPrep dle výskytu v průběhu let 1998–2017	76
Tabulka 62: Absolutní frekvence vybraných SecPrep dle typu textů	77
Tabulka 63: Vybrané SecPrep dle typu textů	77

Seznam použitých zkratk

AGSČ	Akademická gramatika současné češtiny
ČM	Česká mluvnice
ČNK	Český národní korpus
KChSČ	Kvantitativní charakteristiky současné češtiny
MČ1	Mluvnice češtiny 1
MČ2	Mluvnice češtiny 2
MSČ	Mluvnice současné češtiny
MSČ2	Mluvnice spisovné češtiny II.
NŘ	Naše řeč
PMČ	Příruční mluvnice češtiny
SaS	Slovo a slovesnost
SecPrep	sekundární předložka
SSČ	Slovník spisovné češtiny

Úvod

Počet sekundárních předložek v současné češtině se neustále zvyšuje. Tato práce si klade za cíl tento nárůst zanalyzovat.

V teoretické části bude nejprve popsána dynamika slovní zásoby, vývojové tendence v současné češtině a vymezeny pojmy současný jazyk a intelektualizace jazyka, ke které nárůst sekundárních předložek přispívá. Dále bude porovnáno pojetí slovního druhu předložky v několika českých mluvnicích. Následující kapitoly se budou věnovat slovnědruhovým přechodům, konkrétněji procesu prepozicionalizace. Sekundární předložky budou dále klasifikovány dle různých hledisek – vazebnosti s pády, vyjadřovaného vztahu, tvoření, strukturních typů a větněčlenské platnosti ve spojení se jménem. Nakonec bude popsáno užití sekundárních předložek v různých funkčních stylech, na které bude navazovat analýza v analytické části práce.

V analytické části bude nejprve porovnáno, v jakém množství sekundární předložky zmiňují vybrané české mluvnice od 50. let 20. století do současnosti. Dále bude na základě excerpcí sekundárních předložek z těchto mluvnic vytvořen seznam sekundárních předložek, u něhož bude pomocí korpusové analýzy určena frekvence, analyzovány typy textů a sledován výskyt na časové ose.

1 Dynamika slovní zásoby současné češtiny

Slovní zásoba je v neustálém pohybu – slova vznikají, zanikají či se mění jejich význam. Přirozený vývoj spisové češtiny probíhá nenápadně a kontinuálně. „Je obecně známo, že jazyk s oběma svými složkami (slovní zásobou a mluvnickou stavbou) je jevem dynamickým, neboť jako nejdokonalejší a nejužívanější nástroj komunikace odráží stále diferencovanější a specializovanější, mnohostranné, v čase probíhající a narůstající potřeby současné společnosti. Tato skutečnost je motivujícím činitelem jazykového vývoje, který se dá poměrně přesně a zřetelně sledovat právě ve slovní zásobě.“ (Hubáček 2001, s. 107)

Neustálý vývoj slovní zásoby je podle Hladké (in PMČ 2008, s. 96) ovlivňován mimojazykovými (např. historické změny ve společnosti), psychickými (rozvoj lidského poznání a myšlení) a jazykovými (postavení lexikálních jednotek v proměňujícím se jazykovém systému) faktory, které se mezi sebou prolínají.

Slovní zásoba se mění několika způsoby:

- tvořením nových slov,
- významovými změnami existujících slov (významový posun, rozšíření či zúžení významu, apelativizace),
- vznikem ustálených slovních spojení,
- přejímání cizích slov, kalkováním,
- zánikem slov.

Změny v jazyce probíhají postupně, nové prvky buď nahradí staré, nebo vzniknou vedle nich (například slovnědruhové přechody). Jeden z rysů vývoje současné češtiny je právě i vznik sekundárních předložek, které přispívají k intelektualizaci a internacionalizaci jazyka. Ve větší míře začaly vznikat v 50. letech 20. století.

1.1 Vývojové tendence v současné češtině

Jedlička (in NŘ 1969, s. 82) současný jazyk časově vymezuje zhruba na padesát až šedesát let, tedy rozpětí tří generací. Vymezení je dle něj však závislé na změnách, které ve spisovném jazyce probíhají. V české historii byl důležitým mezníkem Listopad 1989 a s ním související společensko-politické změny.

Janovec (in NŘ 2007, s. 58) považuje za hlavní vývojové tendence současné češtiny tendence k intelektualizaci a tendence k demokratizaci jazyka. Ostatní tendence (například terminologizaci, determinologizaci, internacionalizaci, univerbizaci, multiverbizaci) vnímá

jako méně významné či součást hlavních tendencí. „Tendence k intelektualizaci se vyznačuje mimo jiné jevy (výrazně) spisovnými a tendence k demokratizaci mimo jiné (původně) nespisovnými nebo jevy pohybujícími se na hranici spisovnosti a nespisovnosti.“ (Janovec in NŘ 2007, s. 63) Ačkoli se jedná o jevy protikladné, nepůsobí ostře proti sobě, v mnoha aspektech se prolínají. Demokratizace se projevuje hlavně na fonetické/fonologické a morfologické rovině, intelektualizace na lexikální a syntaktické rovině.

1.1.1 Intelektualizace jazyka

Intelektualizace vychází z potřeby jednoznačného pojmenování, Havránek (1932, s. 45) ji definuje jako „přizpůsobování jazyka k tomu, aby jeho jazykové projevy mohly být určité a přesné, podle potřeby abstraktní a aby byly schopné vyjádřiti souvislost a složitost myšlení, tedy zesilování intelektuální stránky řeči.“ Intelektualizace podle něj vrcholí ve vědeckém jazyce, který se snaží o co nejpřesnější vyjadřování. Z lexikální stránky se projevuje rozšiřováním slovní zásoby a změnami ve struktuře slovníku.

V devadesátých letech minulého století je dle Janovce (in NŘ 2007, s. 59) v publicistice zřejmý odklon od intelektualizačních prostředků a rozšíření prostředků demokratizačních (nekodifikované prvky obecné češtiny, slangismy, univerbáty).

Vedle vzniku sekundárních předložek lze mezi projevy intelektualizačních tendencí dále řadit například:

- nárůst množství termínů, některé termíny přecházejí z odborného prostředí do prostředí jiného, např. publicistiky či běžného vyjadřování,
- nárůst počtu abstrakt, přibývání abstraktního významu u konkrét,
- nárůst přejímek, v současné době především z angličtiny,
- užívání básnických a knižních prostředků,
- multiverbizaci.

2 Pojetí předložky v českých mluvnicích

Mluvnice se shodují, že předložky jsou nezákladní, neohebný, významově nesamostatný (syntaktický) slovní druh.

František Trávníček (in MSC2 1951, s. 1235) uvádí, že se jedná o „slova nebo zřídka sousloví vyjadřující větné významy hlavně jmen, se kterými se spojují v sousloví zvaná předložkové výrazy“.

Bohuslav Havránek s Aloisem Jedličkou (in ČM 1988, s. 311–312) o předložkách tvrdí, že „vyjadřují podobné okolnosti a vztahy jako příslovce, totiž místo, čas, způsob, příčinu (důvod) aj. [...] Předložka tvoří se svým jménem předložkový pád (předložkovou vazbu).“

Jan Kořenský s Libuší Kroupovou (in MČ2 1986, s. 197) dodávají, že „slovní druh předložky je tvořen třídami funkčně i sémanticky nesamostatných morfémových útvarů, které specifikují a modifikují pád substantiva a jeho funkčních ekvivalentů a spolu s ním se podílejí na výstavbě věty a textu.“

Zdenka Rusínová (in PMČ 2008, s. 341–342) o předložkách píše, že „spoluvytvářejí syntaktické i nesyntaktické významy jmen jakožto součást jejich pádových podob. Vyjadřují především povahu vztahu jména ke slovesu nebo jinému jménu ve větě.“

Martina Waclawičová (in MSC 2010, s. 282) opakuje, že se „pojí ke jménům v různých pádech (kromě vokativu), vyjadřují vztah jmen k jejich řídicím větným členům a podílejí se tak na vytváření syntaktických i jiných významů. Někdy se mohou pojit i k jiným slovním druhům [...], případně mohou v textu v rámci frazémů vystupovat i bez následujícího substantiva.“

Miloslav Vondráček (in AGSČ 2013, s. 507–508) o předložkách tvrdí, že „specifikují syntaktickou platnost substantiv (méně často i příslovci) označením jejich vztahu ke slovesu nebo jinému jménu (podstatnému nebo přídavnému jménu nebo příslovci). K vyjádření povahy gramaticko-sémantických vazeb k jinému jménu nebo ke slovesu slouží jejich syntaktická funkce spoluurčovatele větněčlenské platnosti postponovaného jména (resp. syntaktického komplexu, který předložky s následujícím jménem tvoří) a morfosyntaktická funkce spoluurčovatele pádu.“ Nakonec dodává, že „neohebnost je původním rysem předložek primárních a získaným rysem předložek sekundárních, vzniklých ustrnutím tvarů ohebných slovních druhů.“

2.1 Předložky primární a sekundární

Předložky všechny české mluvnice dělí podle původu na původní a nepůvodní. Terminologie je zde rozkolísaná – vlastní/původní/primární a nevlastní/nepůvodní/sekundární. V této práci bude využíváno označení primární a sekundární, stejně jako jej užívá AGSČ a MČ2. Primární předložky se vyskytují pouze jako předložky, jsou jednoslovné, nebere-li se v potaz vokalizace, tak jednoslabičné, a neodvozené. S výjimkou předložky *k* fungují také jako slovesné prefixy (*dojít, zajít*). Nové primární předložky nevznikají, jedná se o uzavřenou soustavu – Kroupová (1985, s. 28) udává tento výčet: *bez/e, do, k/ke/ku, na, nad/e, o, ob, od/e, po, pod/e, pro, před/e, přes/e, při, s/e, u, v/e, z/e, za*). Tato sestava primárních předložek však nedostačovala požadavkům na co nejpřesnější jazykové vyjádření vztahů.

„Řadu vztahů vyjadřují přesněji slova a slovní spojení, která jsou předložkami původními obvykle nahraditelná, avšak za cenu ztráty přesnosti a specifičnosti: *ve prospěch obce – pro obec, kvůli mlze – pro mlhu, za účelem koupě auta – pro koupi auta, na auto.*“ (Rusínová in PMČ 2008, s. 346) Sekundární předložky tedy vznikly odvozením od jiných slovních druhů. U některých předložek však původní slovo zaniklo (*dle, kromě, podle, skrze, vedle*), české mluvnice se pak rozcházejí v zařazení k primárním či sekundárním předložkám. Jedná se o otevřenou soustavu, s potřebou pojmenovávat skutečnosti přesněji vznikají neustále nové, především v odborném funkčním stylu. Sekundární předložky jsou nejen jednoslovné, ale i víceslovné, Havránek s Jedličkou a Trávníček je nazývají předložkovými výrazy. Trávníček dodává (1951, s. 1239), že na rozdíl od primárních předložek, které mají vždy hlavní přízvuk a pád je k nim většinou příklonný, jsou sekundární předložky předklonné k svým pádům.

Pro předložku je charakteristická spojitelnost se členem řízeným (zpravidla podstatné jméno, případně zájmeno a číslovka) a se členem řídícím (zpravidla sloveso, ale také podstatné jméno, přídavné jméno, zájmeno, číslovka a příslovce) – jako příklad uveďme *patřit mezi fanoušky, boj proti nákaze, ohleduplný vůči prarodičům*.

Podle Trávníčka (1951, s. 1236) a Havránka s Jedličkou (1988, s. 311–312) jsou předložkám nejbližší příslovce, které samy o sobě vyjadřují tytéž významy jako předložky ve spojení se jmény. V následující tabulce jsou porovnány shodné a odlišné rysy těchto dvou slovních druhů dle Kroupové. (1985, s. 10)

předložky	příslovce
neohebný slovní druh	
u některých typů shodná slovní forma	
shodné sémantické jádro	
nejsou větným členem	větný člen
nepřemístitelné ve větě	přemístitelné ve větě
schopnost rekce	chybí schopnost rekce
k plné realizaci dochází jen ve spojení se jménem	plnovýznamová slova

Tabulka 1: Porovnání shodných a odlišných rysů předložek a příslovců

„Vyjadřuje-li příslovce ve větě svůj věcný význam nezávisle na jakémkoli jménu, potom vystupuje ve své základní funkci příslovce. Řídí-li jméno a vyjadřuje vztah mezi tímto jménem a slovesem nebo mezi oběma jmény, pak takové příslovce přechází v předložku.“ (Kroupová 1985, s. 10)

3 Slovnědruhové přechody

Tradičně se v češtině rozlišuje deset slovních druhů. „Slovnědruhové kategorie jsou potřebné pro systematický popis flexe, syntaktických vlastností jazykových prostředků i pro postižení jejich sémantiky, ale také k postižení mezidruhových přechodů.“ (Vondráček in AGSČ 2013, s. 80) ČM, MSC a MČ2 popisují tři kritéria pro třídění slovních druhů – sémantické, morfologické a syntaktické. Slovní druh má komplexní povahu, spojuje všechna kritéria, ta však nemusí však být zastoupena rovnoměrně. Sémantické kritérium rozlišuje, jak se slova podílejí na významové výstavbě textu a slovní druhy dělí na plnovýznamové (autosémantika) a neplnovýznamové (synsémantika). Dle morfologického kritéria se dělí na ohebné a neohebné. Poslední, syntaktické kritérium rozlišuje, jak se slovní druh podílí na výstavbě věty a textu a s jakými slovními druhy se spojuje.

Slovní druhy jsou prostupné a otevřené třídy, vzájemně mezi sebou přesahují a přecházejí od jednoho slovního druhu ke druhému. Slovnědruhový přechod je proces, při němž „z některého tvaru nebo dílčího souboru tvarů anebo ze slova neohebného v důsledku různých příčin jako výsledek delšího vývoje vzniká nebo častěji vzniklo slovo jiného slovního druhu, než mělo slovo výchozí.“ (Dokulil in SaS 1982, s. 263) Jednotlivé procesy se nazývají substantivizace, adjektivizace, pronominalizace, numeralizace, verbalizace, adverbializace, prepozicionalizace, konjunkcionalizace, partikulizace a interjekcionalizace. Dokulil (in SaS 1982, s. 263) rozlišuje slovnědruhové převody, které jsou spjaty s tvůrčími slovotvornými akty, a slovnědruhové přechody, které nejsou slovotvornými akty, mají syntaktickou a lexikální povahu a vedou ke vzniku nových slov jiného slovního druhu, někdy s novými morfologickými rysy.

Dle Karlíka a Kořenského (2017) je motivem slovnědruhové transpozice to, že slovní druh neplní svou primární funkci, kterou charakterizuje soulad mezi významovou bází a funkčním příznakem, ale sekundární funkci, tj. tu, která je primární funkcí jiného slovního druhu. Slovnědruhový přechod je tedy založen na rozporu mezi významovou bází (reprezentovanou významovou složkou symetrického jednoznačného základního jaderného znaku) a funkčním příznakem (reprezentovaným příslušnou funkcí splňující požadavek významu a funkce). V sekundární funkci získává slovo sémantické i morfosyntaktické vlastnosti slovního druhu s funkcí primární. Například u substantiv je primární funkce podmětu či předmětu, u verb funkce přísudku, u adjektiv funkce shodného přívlastku a u adverbíí funkce příslovečného určení.

Dokulil (in MČ1, s. 487–488) rozlišuje tři typy slovnědruhového přechodu – přechod neohebného slova v neohebné slovo jiného slovního druhu, přechod ohebného slova v neohebné slovo a přechod ohebného slova v ohebné slovo jiného slovního druhu. Konkrétněji je vymezuje Miloslav Vondráček v Úvahách o české morfologii (Studie k moderní mluvnici češtiny 6).

3.1 Prepozicionalizace

Prepozicionalizace je jeden z typů slovnědruhové přechodu, dlouhodobý proces přehodnocování výrazu ve funkci sekundární předložky.

3.1.1 Kritéria prepozicionalizace

Kroupová a Kořenský (1986, s. 205-207) uvádějí a popisují tři kritéria prepozicionalizace – syntaktická, tvaroslovná a sémantická. Výrazy mohou splňovat všechna, nebo jen některá kritéria, dle toho je pak určen stupeň prepozicionalizace, ve kterém se nachází.

Syntaktická kritéria

Z hlediska syntaktického se výraz musí pojít s pádem jména, nesmí být větným členem, ani samostatnou větou, je nepřemístitelný a nelze ho dále rozvíjet. Je odstraněn vztah k původci/nositeli děje u slovesa a výraz vyjadřuje vztah mezi členem řídicím a řízeným.

Tvaroslovná (morfologická) kritéria

Z hlediska morfologického musí být tvar výrazu ustrnulý, neohebný (například ustrnulá substantiva v instrumentále nelze nahradit tvarem v jiném pádě). Víceslovné výrazy jsou ustálené, nelze je zaměňovat či oddělovat – komponenty společně vyjadřují jiný významový vztah než jednotlivě.

Sémantická kritéria

Sémantická kritéria Kroupová s Kořenským dělí na primární a sekundární. Jako primární považují tato kritéria: k významové realizaci dochází pouze ve spojení se jménem, původní význam je abstraktní a obsahuje prvek vztahovosti a výraz je synonymní s jinou předložkou. To, že výraz ztratil původní lexikální význam a může se transformovat, řadí k sémantickým kritériím sekundárním.

„V závěrečné fázi slovnědruhové transpozice je u sekundárních předložek určujícím znakem jejich slovnědruhové platnosti ztráta paradigmatu, obvykle též oslabení lexikální stránky (*znehodnocení cenných papírů díky válce vs. vinou války*). Signálem měnící se slovnědruhové

platnosti u víceslovných předložkových výrazů je na počátku tohoto procesu i zjevné omezení morfologické a lexikální variability provázející sémantické oslabení složek, tj. frazeologizace. V obou případech je zřejmé přehodnocení syntaktické platnosti preponovaného i postponovaného výrazu. Vícečlenné struktury, které již nabyly předložkové funkce, lze obvykle zaměnit primárními či jednoslovnými sekundárními předložkami.“ (Vondráček in AGSČ 2013, s. 508)

3.1.2 Ne/stabilizovanost

„Poněvadž jde o proces trvalý, máme v současném jazyce jednak již hotové předložky nepůvodní, stabilizované, a jednak předložky ustalující se ve své funkci, nestabilizované.“ (Rusínová in PMC 2008, s. 346)

Nestabilizované sekundární předložky jsou takové výrazy, které jsou teprve na počátku prepozicionalizace (*bez zřetele k, úměrně k, v čele*). Stabilizované předložky jsou ustálené, splňují výše zmíněná kritéria. U stabilizovaných sekundárních předložek je buď významová i tvarová souvislost se slovem, ze kterého vznikly zřejmá – slovo ve své původní funkci existuje (více je tato situace popsána v kapitole o klasifikaci z hlediska tvoření), nebo byla ztracena. V případě ztráty souvislosti jsou předložky buď slovnědruhově monofunkční – z původního slova vznikly pouze předložky, které mají nejbližší k primárním předložkám (*dle, mezi*), nebo slovnědruhově bifunkční – současně s předložkou existují i příslovce (*daleko, kromě, vedle*).

V následující tabulce jsou uvedeny vybrané příklady předložek a jejich stupeň prepozicionalizace dle Kroupové (1985, s. 39-48). První stupeň je počátečním stádiem prepozicionalizace, výraz splňuje pouze jedno z kritérií, případně jen jeho část. Druhý stupeň splňuje více než jedno kritérium, ale ne všechna, a ve třetím stupni prepozicionalizace splňujícím všechna kritéria se nachází již plně stabilizované sekundární předložky.

předložka	kritérium			stupeň prepozicionalizace
	syntaktické	tvaroslovné	sémantické	
během	+	+	+	3
dle	+	+	+	3
díky	+	+	+	3
do popředí	+	+	-	2
konče	+	-	+	2
na konto	-	+	+	2
na podnět	-	-	-	1
na pozadí	-	+	-	1
nemluvě o	+	-	-	1

Tabulka 2: Stupeň prepozicionalizace u vybraných předložek

4 Klasifikace sekundárních předložek

Sekundární předložky lze klasifikovat podle několika různých kritérií. Všechna kritéria se však mezi sebou prolínají. Všechny mluvnické uvádějí spojitelnost s pády, MČ2, PMC a AGSČ dále předložky třídí podle vztahu, který vyjadřují. MČ2 sekundární předložky třídí podle slovních druhů, ze kterých vznikly. Z hlediska formy jsou tříděny na jednoslovné a víceslovné, u kterých je dále vyděleno několik strukturních typů, jež zmiňuje MČ2 a MSC, podrobněji se jim však věnoval František Čermák. Posledním kritériem je větněčlenská platnost ve spojení se jménem, kterou zmiňuje nejen Libuše Kroupová, ale i Havránek s Jedličkou.

4.1 Spojitelnost s pády

Předložky jakožto spoluurčovatele pádu lze klasifikovat podle pádu, který spolu s koncovkou substantiva či jiného slovního druhu vyjadřují. Každá předložka se pojí s určitým pádem (kromě vokativu, který je v češtině bezpředložkovým pádem). Mohou být monofunkční (pojit se pouze s jedním pádem) či polyfunkční (pojit se s více pády). Ve složených předložkových výrazech často spojitelnost s pády ovlivňuje některá z předložek primárních. Biskup (2017) tvrdí, že hlavní funkcí předložky je udělit pád svému komplementu, nejčastěji substantivu, čímž usouvztahuje komplement s jiným elementem ve větě.

Dle Confortiové (in KChSŠ 1985, s. 93) se sekundární předložky pojí nejčastěji s genitivem, dále s instrumentálem, dativem, akuzativem a lokálem. Těšitelová do své analýzy nezahrnuje sekundární předložky cizího původu, a tedy vůbec neudává spojitelnost s nominativem. Jak lze vidět v následující tabulce, pořadí spojitelnosti s pády se podstatně liší s primárními předložkami.

	genitiv	dativ	akuzativ	lokál	instrumentál
primární předložky	19,17 %	6,57 %	21,38 %	42,93 %	9,95 %
sekundární předložky	58,79 %	14,48 %	6,49 %	0,17 %	20,7 %

Tabulka 3: Srovnání frekvence primárních a sekundárních předložek dle spojitelnosti s pády

Předložky nominativní

S nominativem se v češtině pojí pouze předložky cizího původu. Ve své původní formě, většinou latinské, se pojí s jiným pádem – nejčastěji s akuzativem či lokálem. Jedná se například o předložky *ad*, *à la*, *contra/kontra*, *de*, *in*, *versus* či *via*. Výjimkou jsou české předložky, které vznikly ustrnutím imperativní formy sloves srovnat a vidět (*viz*, *srovnej/srov./srov./srv.*), postupně ztratily svou původní pádovou vazbu a nabyly vazby nominativní.

Předložky genitivní

Genitiv je nejčastější pád, se kterým se české sekundární předložky pojí. Všechny depronominální a deprepozicionální se dokonce pojí pouze s genitivem. Velká část sekundárních předložek vznikla z původních neshodných atributů vyjádřených genitivem, proto si i u prepozic drží genitivní valenci.

Některé předložky se v důsledku kontaminace významově blízkých předložek nově začínají pojít i s jiným pádem a stávají se polyfunkčními. Nejen s genitivem, ale i s dativem se pojí například předložky *blízko/blíž/nedaleko/poblíž, naproti, ku prospěchu, na škodu*, s nominativem předložka *pod titulem*, s akuzativem předložka *vyjma*, s akuzativem či instrumentálem předložka *mezi* a s dativem či instrumentálem předložka *napříč*. Každý z pádů pak většinou vyjadřuje jiný vztah.

- *během, blízko, co do, dle, jménem, kolem, kromě, mimo, místo, napříč, na rozdíl od, následkem, na úkor, nedaleko, prostřednictvím, při příležitosti, v důsledku, vedle, ve prospěch, vlivem, v průběhu, vyjma, za předpokladu, za účelem, z důvodu*

Předložky dativní

Spojitelnost s dativem je převážně ovlivněna primární předložkou *k*.

- *bez zřetele k, blízko, čelem k, dik(y), k dispozici, kvůli, navzdor(y), nehledě k, pohlížeje/-íc k, proti, se zřetelem k, tváří v tvář, v protikladu k, , vůči, vzhledem k*

Předložky akuzativní

Spojitelnost s akuzativem je převážně ovlivněna primární předložkou *na*, případně *o* a *v*.

- *až na, bez ohledu na, mezi, mimo, nehledě na, nevyjímaje/ic, počítaje/ic v to, pokud jde o, se zřetelem na, směrem na, s ohledem na, ve snaze o, v návaznosti na, vyjma*

Předložky lokálové

Lokál je v češtině jediný pád, který obligatorně vyžaduje předložku. Žádná z deadverbiálních předložek se nepojí s lokálem. Spojení s lokálem ovlivňuje primární předložka *o* a *na*.

- *nemluvě/nemluvic o, nezávisle na, v závislosti na, v touze po, závisle na*

Předložky instrumentálové

Většina sekundárních předložek pojících se s instrumentálem má ve své struktuře primární předložku *s*.

- *mezi, napříč, spolu s, současně s, v čele s, ve spojitosti s, ve srovnání s, v porovnání s, v souvislosti s, zároveň s*

4.2 Vyjadřovaný vztah

Sekundární předložky jsou z hlediska sémantického „kondenzací adverbialních spojení (vět), vyjadřují proto vztahy prostorové, dále časové, příčinné a důvodové, účelové, přípustkové, podmínkové, způsobové, zřetelové, prospěchové a další. Přibývá jich především v oblasti vyjadřování vztahů abstraktních.“ (Rusínová in PMČ 2008, s. 347) Jsou tak oproti předložkám primárním složitější, avšak přesnější. Některé předložky mohou vyjadřovat několik různých vztahů (polysémie), většina sekundárních předložek je však monosémií. Následně uvádím základní vztahy dle MČ2, PMČ a AGSČ, některé z nich dále specifikuje Kořenský s Kroupovou v MČ2.

Vztah prostorový/místní

Na vztah prostorový se lze ptát otázkami kde, kam, odkud či kudy. Společně s časovým vztahem má konkrétní charakter.

- kde: *blízko, kolem, mezi, mimo, naproti, navrch(u), nedaleko, okolo, poblíž, podél, podle, proti, stranou (od), uprostřed, uvnitř, v čele s, vedle, vevnitř*
- kam: *daleko, doprostřed, dovnitř, mezi, naproti, navrch, proti, vedle*
- odkud: *odspod(u/a), zboku, zdaleka, zespod(a/u), zevnitř, zkraje, zpoza*
- kudy: *kolem, mezi, mimo, napříč, okolo, podle, proti, skrz(e), vedle*

Vztah časový

Na vztah časový se lze ptát otázkami kdy, odkdy, dokdy a jak dlouho, otázku kdy lze dále konkrétněji specifikovat.

- kdy:
 - fáze děje: *koncem, na prahu, počátkem, uprostřed, úvodem, začátkem, závěrem*
 - průběh děje: *během, průběhem, v procesu, v průběhu*
 - omezení děje: *po dobu, u/při příležitosti*

- přibližnost: *kolem, mezi, okolo*
- odkdy: *od konce, počínaje/íc (od)*
- dokdy: *do konce, do začátku, konče/íc*
- jak dlouho: *kolem, okolo, po dobu*

Vztah příčinný, důvodový

- *díky(y), kvůli, následkem, pod vlivem, v důsledku, vinou, vlivem, za příčinou, zásluhou, z důvodu*

Vztah účelový, důsledkový

- *kvůli, ohledně, stran, ve prospěch, ve věci, v zájmu, za účelem*

Vztah podmínkový, přípustkový

- *navzdor, pod podmínkou, proti, v případě, vzdor, za podmínky, za předpokladu*

Vztah způsobový

- nástroj k provedení činnosti: *formou, cestou, na podkladě, na základě, pomocí*
- prostřednictvím: *prostřednictvím, skrz(e), ústy, z pověření*
- vodítka činnosti, měřítko něčeho s něčím: *na bázi, na principu, podle, po vzoru*
- vlastní způsob: *kolem, mezi, po způsobu, okolo, ve formě*
- srovnání: *naproti, na rozdíl od, proti, ve srovnání s, v porovnání s, v protikladu k*
- spoluúčast: *po boku, pod vedením, ruku v ruce s, spolu s, s pomocí, vedle, ve spolupráci s, za pomoci, zároveň s, za účasti, za/v přítomnosti*

Vztah zřetelový

- *mezi, ve vztahu k, vůči*

Vztah zřetelový lze dále specifikovat na:

- přímý, zaměření něčeho k něčemu: *co do, ohledně, podle, po stránce, stran, v otázce, ze stanoviska, z hlediska*
- srovnání: *na rozdíl od, ve srovnání s, v poměru k, v porovnání s, v protikladu k*
- následování: *v duchu, ve smyslu, ve znamení, v intencích, vycházejíc z*
- přihlídnutí: *přihlížejíc k, se zaměřením na, se zřetelem k/na, s odvoláním na, s ohledem na, s přihlídnutím k, ve světle, vzhledem k*

- shoda/neshoda: *kontra, versus, v rozporu s, v souhlase s, v souladu s, ve shodě s*
- souvislost: *ve spojitosti s, v návaznosti na, v souvislosti s, v závislosti na*
- vyloučení: *bez ohledu na, bez zřetele k, nedbaje/ic na, nehledě/ic k/na, nemluvě/ic o, s vyloučením*

Další konkrétnější vztahy

Kromě výše zmíněných základních vztahů vyjadřují sekundární předložky i další specifikovanější vztahy – konkretizuje se například výčet, při kterém dochází k inkluzi či exkluzi (*kromě, mimo, počítaje/ic, spolu s*), identifikaci či náhradě (*jménem, v roli, v zastoupení*). Předložkami lze dále vyjádřit například prospěch a nepospěch (*na konto, na úkor, ve prospěch*) či posesi (*v rukou*).

Polysémie

Polysémie se častěji vyskytuje u jednoslovných sekundárních předložek, většinou deadverbiálních či desubstantivních. Polysémiemi předložky jsou například *kvůli, naproti, ohledně, oproti, poblísku, podle, skrz(e), stran, vedle, vůči*. Nejčastěji předložka vyjadřuje dva základní vztahy – místní a časový (*blízko, doprostřed, kolem, mezi, okolo, uprostřed, v(e)prostřed*), dále často kolísá mezi způsobovým a zřetelovým, místním a způsobovým, účelovým a zřetelovým. Podle Kroupové (1985, s. 102) bylo u předložek *mezi, kolem, okolo, proti* a *mimo* zaznamenáno 3-6 významů. V dalších případech má předložka významy dva.

4.3 Z hlediska tvoření

Sekundární předložky vznikají z různých slovních druhů – v současné češtině převážně z podstatných jmen, dále z příslovcí a sloves, velmi výjimečně ze zájmen a primárních předložek. Některé předložky svým slovnědruhovým přechodem stále významově i formálně souvisí s původním slovem, jiné tuto souvislost ztratily (*během, kolem, mezi*).

Deadverbiální a transadverbiální předložky

Podle Kroupové (1985, s. 50) přecházejí v předložky především adverbia s místním a způsobovým významem, ojediněle časovým a míry. Přechod v abstraktnější vztah naopak neumožňují zájmenná, číselná a záporná adverbia. Takto vzniklé předložky si ponechávají původní konkrétní význam, jsou pak oproti primárním předložkám přesnější (například předložky *nedaleko, okolo, poblíž, podél* okolnost vyjádří přesněji než primární předložka *u*).

Slovo *si* při slovnědruhovém přechodu buď ponechává svůj tvar (*skrz*), pojí se s některou z primárních předložek (*spolu s*) nebo dochází k ustrnutí určitého tvaru slova a následné změně grafické podoby (*kvůli*).

Častým případem je, že adverbium původně vzniklo ze substantiva a až následně nabylo funkce sekundární předložky, pak se jedná o tzv. transadverbiální předložku (*doprostřed, kolem, stranou*).

Desubstantivní předložky

Spolu s adverbii tvoří substantiva nejpočetnější skupinu z hlediska tvoření. „Ze substantiv vznikají ustrnutím jejich nepřímých pádů, a to předložkových (*s ohledem na* okolnost) i nepředložkových (*díky* svým kvalitám). (Waclawičová in MSC 2010, s. 282)

Stejně jako u předchozí skupiny jsou substantiva, která slovnědruhově přecházejí, abstraktní, většinou se tedy jedná o významový vztah důvodový a příčinný, účelový a důsledkový, podmínkový a přípustkový, časový, zřetelový, způsobový a další specifikovanější vztahy, o vztah místní se jedná zřídka.

Desubstantivní předložky vznikají buď ustrnutím některého z tvaru paradigmatu – nejčastěji v instrumentálu singuláru (*během, kolem, následkem, postupem, vlivem, zásluhou, závěrem*), případně v nominativu či akuzativu singuláru (*dík, kraj, místu*), okrajově v genitivu plurálu (*stran*), s primární předložkou před substantivem (*při příležitosti, v důsledku, ve znamení, v rámci*), s primární předložkou za substantivem (*směrem od, vzhledem k*), případně kombinací obojího (*bez ohledu na, s ohledem na, ve srovnání s*).

Deverbativní předložky

Předložky vzniklé ze sloves vznikají ustrnutím přítomného přechodníku v singuláru s významem inkluze (*počítaje/ic, přihlížeje/ic*), vyloučení (*nehledě/ic k, vyjma*), začátku a konce (*konče/ic, počínaje/ic, začínaje/ic*), případně z přechodníku a primární předložky (*nehledě na, nemluvě o*). S výjimkou předložky *vyjma* se sekundární předložky tvoří od přechodníků sloves dokonavých. Předložkou se přechodník stává ve chvíli, kdy nerozlišuje rod, číslo ani čas.

Depronominální předložky

Jedná se pouze o předložku *co do*, která vznikla spojením vztažného zájmeno *co* a primární předložky *do*.

Deprepozicionální předložky

Zřídka předložky vznikají spojením několika primárních předložek (*zpod*).

4.4 Strukturní typy

Podle formy se předložky dělí na jednoslovné a víceslovné. „V jazyce existuje trvalá potřeba vyjadřovat měnící se a zpřesňující se povahu vztahů, a proto vznikají nové jednoslovné i víceslovné předložkové výrazy.“ (Rusínová in PMČ 2008, s. 342)

Jednoslovnou předložku tvoří pouze výraz primárně nepředložkový. Mezi nejfrekventovanější jednoslovné předložky podle Waclawičové (2010, s. 282) patří: *během, blízko, blíž, dík(y), doprostřed(ka), dovnitř, kolem, kontra, kromě, kvůli, mimo, místo, namísto, napospas, naproti, napříč, navzdor(y), nedaleko, nehledě, ohledně, okolo, oproti, poblíž, podél, pomocí, prostřednictvím, skrz(e), stran, uprostřed, uvnitř, včetně, vedle, versus, vprostřed(ku), vstříc, vůči, vůkol, vyjma, vzdor, zevnitř, zkraje, zprostřed(ka), zvíci*.

Víceslovné předložky, kterých Waclawičová odhaduje až na 300 a víc, jsou tvořeny podle několika strukturních typů. Čermák (in SaS 1996, s. 36) jich uvádí sedm:

	strukturní typ	příklad předložek
1a	prep – S ^{abstr}	<i>ve světle, v případě, za cenu, z hlediska</i>
1b	prep – S ^{abstr} – prep	<i>bez ohledu na, v souvislosti s</i>
2	V ^f – prep	<i>nehledě/íc na, vycházejíc z</i>
3	ADV – prep	<i>paralelně s, spolu s, stranou od, úměrně k</i>
4	S ^c – prep	<i>čelem k, náhradou za, směrem k, vzhledem k</i>
5	S – prep – S (– prep)	<i>bok po boku, ruku v ruce, tváří v tvář</i>
6	izolované	<i>až na, co do; popř. co/pokud se týká/týče, pokud jde o</i>
7	cizí	<i>à conto, à la</i>

Tabulka 4: Strukturní typy víceslovných předložek

prep: předložka, S^{abstr}: substantivum abstraktní, V^f: verbum finitum, S^c: nenominativní a nevokativní pádový tvar substantiva, ADV: adverbium

Hlavní roli u víceslovných předložek tedy hrají abstrakta, z nichž převažují deverbativa (*přání, spojení, vedení* apod.) a naopak zcela chybí deadjektiva. Blatná uvádí (2006, s. 19), že „nejfrekventovanější abstrakta se mohou stát součástí několika víceslovných předložek.“ Dle Frekvenčního slovníku češtiny z roku 2004 se jedná o tato abstrakta: *doba, strana, případ, konec, cena, řada, věc, otázka* a *způsob*. Výjimečně jsou předložky tvořeny z konkrétních substantiv (*bok, cesta, čelo, pole, práh, ruka*), avšak v přeneseném významu, tedy znovu

s nekonkrétním významem. Ve většině případů je substantivum v singuláru, v plurálové formě je pouze ojediněle. Pádová forma jména je závislá na primární předložce v počáteční pozici.

Pouze typy 1a a 1b jsou paradigmatické a až přes 90% všech víceslovných předložek spadá právě k nim. Tyto typy tvoří smíšená kolokace abstrakta jakožto autosémantika a primární předložky jakožto synsémantika. Blatná uvádí, že na počáteční pozici typu 1a se objevují předložky *bez, do, k/ke, na, o, od, po, pod, podle, pro, při, s/se, u, v/ve, z/ze, za*. U typu 1b se v počáteční pozici objevují stejné předložky s výjimkou *podle*. V koncové pozici se vyskytují předložky *do, k, na, o, od, pro, proti, s* a *za*. Kombinace počáteční a koncové primární předložky jsou pevně dané, nikdy není stejná předložka na obou pozicích.

Strukturní typ 2 se pojí s mužským či ženským přechodníkovým tvarem, častější je mužský. Vyšší zastoupení sloves má 4. slovesná třída (*nehledě, nemluvě*), která je na rozdíl od jiných přechodníků považována za předložku ustálenou. V pozici primární předložky se vyskytuje převážně *na, s* a *k*, nikdy ne *bez, nad, při, u* nebo *z*.

Ve třetím typu složeném z adverbia a primární předložky se nejčastěji jedná o předložku *s*, ve čtvrtém typu s konkrétním substantivem, které je vždy v instrumentálu, o předložku *k*. Strukturní typ 5 opakuje dvakrát stejné konkrétní substantivum (*bok, ruka, tvář*)

4.5 Větněčlenská platnost ve spojení se jménem

Předložky jakožto synsémantický slovní druh získávají svůj význam až ve spojení s autosémantickým slovním druhem, samy o sobě tedy nejsou ani větným členem. Po nabytí významu ve spojení se jménem (tj. předložkový pád) mohou být kromě základní skladební dvojice podmět-přísudek a shodného přívlastku všemi větnými členy. Kroupová (1985, s. 60) to dokládá na těchto příkladech:

- příslovečné určení (*bydlet blízko nádraží, propuštění cestou milosti, uspořádat akci koncem měsíce*),
- předmět (*bojovat proti nepříteli, rozdělit mezi účastníky, rozhodnout se mezi dvěma možnostmi*),
- přívlastek neshodný (*dům v blízkosti radnice, hrozba ze strany imperialismu*)
- doplněk (*ve funkci vedoucího, v úloze hlavního poradce vystupuje řadu let, v osobě Jungmanna má slovníkářství svého významného představitele*)

Dle analýzy Confortiové (in KChSČ 1985, s. 93) se sekundární předložky nejčastěji vyskytují ve funkci příslovečného určení (způsobu, místa, času) a neshodného přívlastku.

5 Stylové užití sekundárních předložek

Autoři různých mluvnic se shodují, že sekundární předložky jsou příznačné především pro odborný funkční styl, dále publicistický a administrativní, v ostatních funkčních stylech se vyskytují znatelně méně. Na rozdíl od primárních předložek jsou schopny přesněji vyjádřit složitější vztahy příčiny, účelu, přípustky, podmínky, prostředku a nástroje, shody nebo rozdílu, zřetele nebo srovnání.

Právě odborný funkční styl se vyznačuje potřebou sdělovat složité myšlenkové celky co nejpřesněji. „Jedním z prostředků větné kondenzace jsou i sekundární předložky, a to zpravidla jako multiverbizační pojmenování.“ (Kroupová 1985, s. 131) V odborném stylu jsou velmi časté předložky, které vytváří spojovací výrazy s ukazovacím zájmenem *to* a spojkou *se* (*na základě toho, že; s ohledem na to, že; ve spojitosti s tím, že; vzhledem k tomu, že; z hlediska toho, že*).

Publicistický funkční styl stejně jako styl odborný informuje, může si však dovolit stylistickou rozmanitost, publicistické texty nemusí být tak přesné. Výrazy používané opakovaně se automatizují, stejně tak některé sekundární předložky (příklady jsou uvedené v tabulce níže).

Pro administrativní funkční styl jsou příznačné ustálené obraty a konstrukce, jejichž součástí jsou i sekundární předložky.

Blatná (2006, s. 17) uvádí, že užití víceslovných předložek, které jsou vždy sekundární, v odborném textu se nejčastěji objevuje v oblasti ekonomie, managementu a politologie. V následující tabulce jsou uvedeny oblasti užití v různých funkčních stylech a příklady užívaných předložek.

funkční styl	oblast	příklady předložek
odborný	právní	<i>na základě, prostřednictvím, v rámci, vůči, ze strany, z hlediska</i>
	účetnictví	<i>až na, na podkladě, na újmu, na vrub, na základě, ve prospěch, v mezích</i>
	sociologie	<i>na podkladě, na základě, ve srovnání s, v průběhu, v rámci, vzhledem k</i>
	logika	<i>na základě, pomocí, prostřednictvím, v procesu</i>
	politická ekonomie	<i>do rukou, na základě, prostřednictvím, s ohledem na, ve sféře, ve směru, v důsledku, v oblasti, v podmínkách, v rámci, v průběhu, v zájmu, ze strany</i>
publicistický		<i>na úseku, při příležitosti, u příležitosti, v podmínkách, v oblasti, v oboru, v rámci, v zájmu, z pozice</i>
administrativní		<i>na úseku, na základě, s ohledem na, s výjimkou, včetně, ve smyslu, ve spolupráci, v oblasti, v oboru, v rámci, vzhledem k, z hlediska</i>

Tabulka 5: Příklady užití sekundárních předložek v různých funkčních stylech

Některé předložky jsou stylově příznakové, příznak knižnosti mají například *dle, oproti, stran, vyjma, vůči* či *vzdor*, předložky *kol, kol kolem, vděk, vyjmouc* lze považovat až za archaizující. V hovorovém projevu se mnohdy používají výrazy *krom* a *dík*, vztahy se v něm často nerozlišují zcela přesně a významy se mísí – PMČ udává příklad na předložce *skrz*, která se neužívá jen ve významu pronikání určitým prostředím (*Prostrčil ruku skrz otvor.*), ale i ve významu příčiny (*Skrz tebe nemůže jít do kina.*). U některých předložek se v hovorovém až nespisovném projevu také mění jejich vazby – například předložky *mimo* a *vyjma* se nově váží nejen s původním akuzativem, ale i s genitivem (*Ukradli všechno mimo/vyjma stolu.*). Přizpůsobují se totiž jedné z nejfrekventovanějších předložek *kromě*. Naopak stylově nepříznačné jsou například výrazy *blízko, kolem, kvůli, mezi, mimo*.

6 Sekundární předložky v českých mluvnicích

Na základě excerptce sekundárních předložek z šesti vybraných českých gramatik byl vytvořen seznam sekundárních předložek (viz Příloha A), který čítá 398 předložek, z toho 149 jednoslovných a 249 víceslovných. V seznamu, jenž je řazen abecedně, je dále uvedeno, ve kterých mluvnicích je daná předložka zmíněna (číselné označení 1–6).

Při výběru mluvnic pro následnou analýzu bylo cílem postihnout české mluvnice od 50. let 20. století do současnosti. Z 50. let byla vybrána Trávníčkova Mluvnice spisovné češtiny II., která zvláště po stránce koncepční znamenala „výrazný odklon od tradice, byť za cenu nahrazení vědecké deduktivní metody intuicí,“ (Karlík 2017) a koncepčně nejkonzervativnější Česká mluvnice Bohuslava Havránka a Aloise Jedličky. 60.–70. léta nejsou zastoupena, jelikož nebyla nalezena žádná mluvnice, která by se sekundárním předložkám věnovala. 80. léta zastupuje první vědecká mluvnice češtiny – Komárkova Mluvnice češtiny 2, 90. léta reprezentuje Příruční mluvnice češtiny. Z 21. století byla vybrána Cvrčková Mluvnice současné češtiny, jež je „unikátní tím, že vychází jen z korpusových dat, a popisuje tedy, jaká čeština je, nikoli, jaká by měla být [...] a rozsahem velká a metodologicky vědomě klasická“ (Karlík 2017) Štíchova Akademická gramatika spisovné češtiny.

Celkem 17 předložek zaznamenalo všech šest vybraných mluvnic, konkrétně se jedná o následující předložky: ***během, blízko, dík, díky, kolem, kromě, kvůli, mimo, místo, na základě, okolo, podél, pomocí, skrz, v důsledku, vedle a vůči***. Další čtyři předložky – *dle, mezi, podle a proti* – sice taktéž zmiňují všechny mluvnice, avšak Cvrčková Mluvnice současné češtiny je společně s *vně, zpod a zpoza* řadí k předložkám primárním.

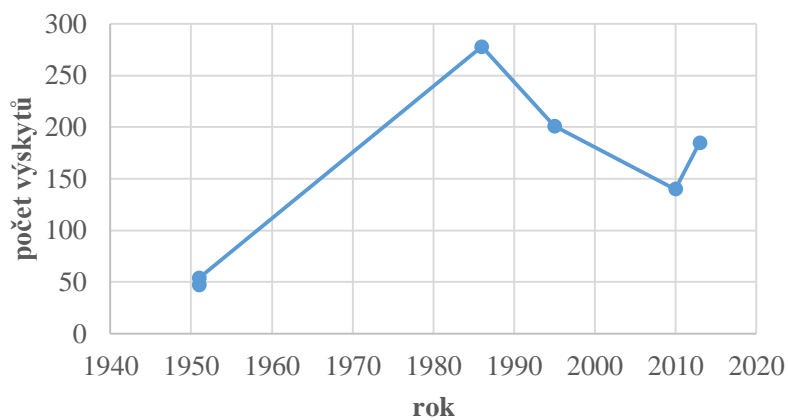
V seznamu je naopak několik sekundárních předložek, které zmiňuje pouze jedna mluvnice – tento počet je v tabulce níže vyjádřen v posledním sloupci. Ve většině případů se však jedná o obměny jiných předložek – pojí se s jinou primární předložkou (*bez zřetele k, bez zřetele na*) či o složenou předložku (*zponad, zřed*), případně o předložky cizího původu, které zmiňují spíše novější gramatiky (*anti, in*). Často se též jedná o předložky se strukturou *na + substantivum* (*na počest, na kraj, na dně, na adresu*). Za zmínku stojí Příruční mluvnice češtiny, která vykazuje oproti jiným gramatikám vyšší počet předložek vyjadřující časový vztah (*do začátku, hodinou, rokem, v půli*).

	mluvnice	autoři	první vydání	použité vydání	celkem sekundárních předložek	z toho předložek pouze v této mluvnici
1	Mluvnice spisovné češtiny II.	František Trávníček	1951	1951	47	4
2	Česká mluvnice	Bohuslav Havránek, Alois Jedlička	1951	1981	54	5
3	Mluvnice češtiny 2	Miroslav Komárek a kol.	1986	1986	278	81
4	Příruční mluvnice češtiny	Petr Karlík, Marek Nekula, Zdenka Rusínová	1995	2008	201	35
5	Mluvnice současné češtiny	Václav Cvrček a kol.	2010	2010	140	30
6	Akademická gramatika spisovné češtiny	František Štícha a kol.	2013	2013	185	21

Tabulka 6: Zaznamenané sekundární předložky v českých mluvnicích

Následující graf znázorňuje počet zmíněných sekundárních předložek v českých gramatikách na časové ose. Názorně zobrazuje, jak počet zaznamenaných sekundárních předložek od 50. let 20. století do současnosti výrazně vzrostl. Zatímco v mluvnicích z 50. let (Trávníček, Havránek s Jedličkou) je zmíněno pouze 47 a 54 sekundárních předložek, mluvnice

od 90. let do současnosti zmiňují 140–201 předložek. Výjimkou je Komárkova Mluvnice češtiny 2, která již v roce 1986 zmiňovala 278 sekundárních předložek, přičemž tento počet žádná z novějších mluvnic nepřesáhla.

Obrázek 1: Nárůst zaznamenaných sekundárních předložek v českých mluvnicích

7 Korpus

Korpusem se rozumí „rozsáhlý soubor autentických textů (psaných nebo mluvených) převedený do elektronické podoby v jednotném formátu tak, aby v něm bylo možné jednoduše vyhledávat jazykové jevy, zejména slova a slovní spojení (kolokace). Korpus zobrazuje jazykové jevy v jejich přirozeném kontextu, a umožňuje tak vytvářet na reálných datech podložený jazykový výzkum v rozsahu, který byl dříve nemyslitelný.“ (Cvrček - Richterová 2017)

Projekt Český národní korpus založil František Čermák v roce 1994, zaštiťuje jej Ústav Českého národního korpusu při FF UK. Obsahuje synchronní korpusy psané i mluvené, diachronní korpus a cizojazyčné korpusy. Zpracoval již více než 3,6 miliardy slov v jednojazyčných korpusech a více než 1,5 miliardy slov v cizojazyčných korpusech.

7.1 Slovo v kostce

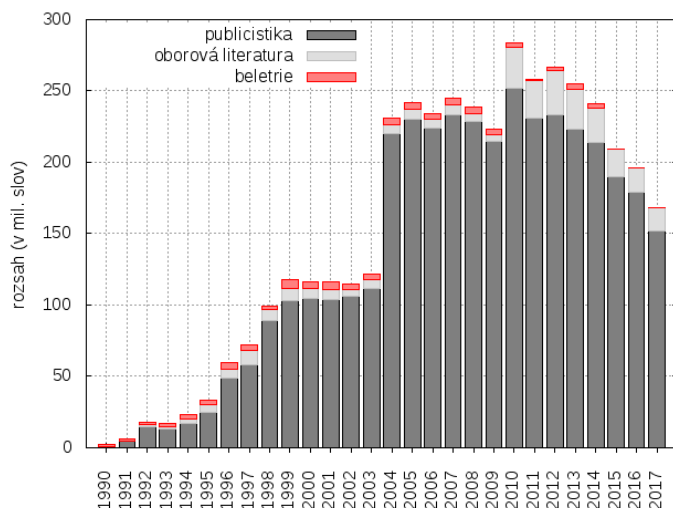
„Aplikace Slovo v kostce (Word at a Glance, WaG) slouží k vytvoření základního přehledu o tom, jak se používá zadané slovo. Soustředí v sobě informace, které lze získat z korpusů ČNK pomocí dostupných nástrojů, a vytváří tak přehledný profil slova z různých perspektiv.“ (Cvrček – Richterová 2020d) Obsahuje jednak profil slova v češtině, který čerpá informace o psaném jazyce z korpusu SYN2015, o mluveném jazyce z korpusu ORAL verze 1, a jednak informace o možných překladech do angličtiny, němčiny, španělštiny, francouzštiny, polštiny a portugalštiny, jenž jsou čerpány z korpusu InterCorp.

Veškerá data využitá v této práci byla získána právě z aplikace Slovo v kostce, skrze jejíž odkazy může být uživatel přesměrován do rozhraní KonText. V dotazovacím jazyce CQL zde byl zadán následující dotaz: [lemma=“SecPrep“ & pos=“R“], přičemž lemma=“SecPrep“ označuje všechny výskyty všech slovních tvarů lemmatu a pos=“R“ označuje slovní druh předložky.

7.2 SYN verze 7

„SYN je souhrnné označení pro korpus, který obsahuje vždy všechny synchronní psané korpusy řady SYN zveřejněné do doby vzniku dané verze korpusu SYN [...] a který je přitom zpracován nejnovějšími verzemi všech nástrojů.“ (Cvrček - Richterová 2019) Do současné chvíle bylo zveřejněno osm verzí korpusu SYN (v letech 2007–2019). Od roku 2016 je každý

rok pravidelně zveřejňována nová verze s novými aktuálními publicistickými daty. V této práci jsou využita data ze SYN verze 7, která byla zveřejněna v roce 2018 a obsahuje 4,255 miliardy slov. Celkový počet tokenů je 5,1 miliardy. Skládá se z korpusů z let 2000–2015, a to ze SYN2000, SYN2005, SYN2006PUB, SYN2009PUB, SYN2010, SYN2013PUB, SYN2015 a další publicistiky z let 2010–2017. Právě z publicistiky a korpusů psané publicistiky vyplývá, že korpus není reprezentativní – výrazně v něm dominuje publicistika. Následující obrázek ukazuje rozložení publicistiky, oborové literatury a beletrie v průběhu let 1990–2017.

Obrázek 2: Složení korpusu SYN verze 7

Zdroj: <https://wiki.korpus.cz/doku.php/cnk:syn:verze7>

Korpus SYN verze 7 je zde využit v grafech znázorňujících sekundární předložky na časové ose v průběhu let 1998–2017 a jejich odhadovanou relativní frekvenci.

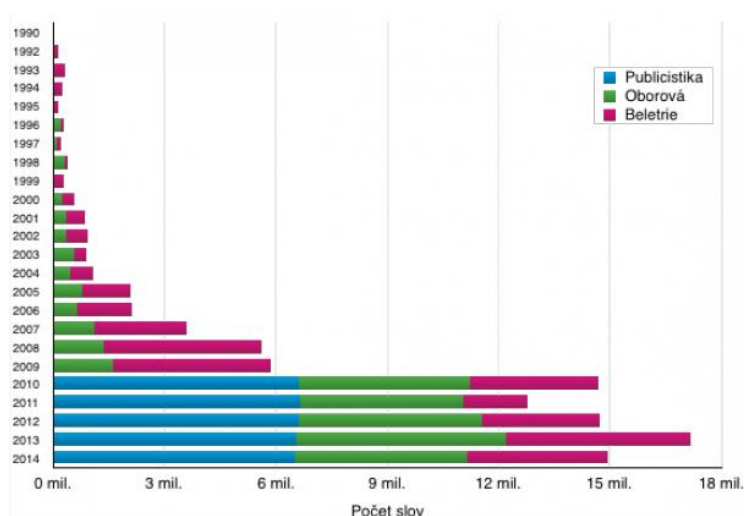
7.3 SYN2015

Druhým užívaným korpusem práce, ze kterého je čerpána absolutní a relativní frekvence, typy textů a příklady vět, je SYN2015, „synchronní reprezentativní a referenční korpus současné psané češtiny. [...] Navazuje na předchozí korpusy řady SYN (SYN2000, SYN2005 a SYN2010), vydávané v pětiletých intervalech, a pokrývá spolu s nimi časové období od roku 1989.“ (Cvrček - Richterová 2016). Obsahuje 100 milionů slov, 120 milionů tokenů. Stejně jako ostatní korpusy řady SYN je zaměřen na jazyk posledních pěti let, tedy 2010–2014.

Od předchozích korpusů řady SYN proběhlo několik výrazných změn. SYN2015 je reprezentativní – beletrie, oborová literatura a publicistika jsou zde zastoupeny rovnoměrně (viz Klasifikace textů), neodráží tedy skutečný poměr výskytů textu. Nově byla do klasifikace textů zařazena skupina oborů (genre_group) u oborové literatury. „Pojetí psanosti bylo pro korpus SYN2015 zúženo na jazyk tištěný a veřejně publikovaný; korpus tedy neobsahuje

např. nápisy ve veřejném prostoru, soukromé dopisy, plakáty nebo další tzv. efemera. Do korpusu SYN2015 nejsou zahrnuty ani texty publikované pouze na internetu.“ (Cvrček - Richterová 2016)

Korpus je synchronní, mělo by se tedy jednat o texty, které se stále čtou či vydávají. Hranice synchronie je však u každé skupiny jiná – u beletrie nesmí doba od prvního vydání přesáhnout 75 let (tj. pomyslné tři generace) a konkrétní vydání nesmí být starší než 25 let, u oborové literatury nesmí být první vydání starší než 25 let a u publicistiky musí být text vydán v období mapovaném korpusem, tedy 2010–2014. Následující obrázek uvádí rozložení publicistiky, oborové literatury a beletrie v letech 1990–2014.

Obrázek 3: Složení korpusu SYN2015

Zdroj: <https://wiki.korpus.cz/doku.php/cnk:syn2015>

7.3.1 Klasifikace textů v SYN2015

Korpus SYN2015 dle stylové charakteristiky rozděluje texty do tří textových skupin (txtype_group), které jsou v korpusu zcela rovnoměrně zastoupeny: beletrie, oborová literatura a publicistika. Oborová literatura je chápána jako protipól beletrie a publicistiky, patří sem tedy i administrativní texty a memoáry a autobiografie. Další úrovní členění textových skupin je textový typ (txtype), jenž je konkrétně vymezen v tabulkách níže.

K oborové literatuře se dále váže skupina oborů (genre_group), která upřesňuje odbornou, profesní a populárně naučnou literaturu (txtype) na formální a technické, humanitní, interdisciplinární, přírodní a sociální vědy.

Poslední úrovní klasifikace, která se však váže pouze k oborové literatuře a publicistice je tematická oblast (genre), jež text specifikuje ještě blíže. V beletrii byla tato skupina zrušena, jelikož texty bývají často žánrově nevyhraněné. Texty na této úrovni byly „klasifikovány až

na výjimky v souladu s předmětovou kategorizací používanou v Národní knihovně ČR.“ (Cvrček - Richterová 2020c)

Následující tabulky přehledně zobrazují dělení typu textů do všech čtyř úrovní včetně používané zkratky, a udávají, jakým podílem se podílí na korpusu SYN2015 (každá ze tří textových skupin rovným dílem – 33,33 %)

txtype_group	txtype	podíl
beletrie (FIC)	próza (NOV)	26 %
	kratší próza (COL)	5 %
	poezie (VER)	1 %
	drama (SCR)	1 %
	neuveдено (X)	0,33 %

Tabulka 7: Klasifikace beletrie v SYN2015

txtype_group	txtype	genre_group	genre	podíl
oborová literatura (NFC)	odborná literatura (SCI), profesní literatura (PRO), populárně naučná literatura (POP)	formální a technické vědy (FTS)	matematika (MAT)	7 %
			technika (TEC)	
			výpočetní technika (ICT)	
		humanitní vědy (HUM)	antropologie, etnografie (ANT)	7 %
			divadlo, film, tanec (THE)	
			filozofie, náboženství (PHI)	
			historie (HIS)	
			filologie (LAN)	
			knihovnictví, informatika (INF)	
		interdisciplinární (ITD)	interdisciplinární (ITD)	1 %
		přírodní vědy (NAT)	biologie (BIO)	7 %
			fyzika (PHY)	
			geografie, geologie (GEO)	
			chemie (CHE)	
			lékařství (MED)	
		sociální vědy (SSC)	zemědělství, chovatelství (ARG)	7 %
			ekonomika, obchod, logistika (ECO)	

			politika, vojenství (POL)	
			právo (LAW)	
			psychologie (PSY)	
			sociologie (SOC)	
			sport, rekreace, hobby (REC)	
			pedagogika (EDU)	
	administrativa (ADM)			0,33 %
	memoáry, autobiografie (MEM)			4 %

Tabulka 8: Klasifikace oborové literatury v SYN2015

txtype_group	txtype	genre	podíl
publicistika (NMG)	tradiční publicistika (NEW)	celostátní (NTW)	15 %
		regionální (REG)	5 %
	volnočasová publicistika (LEI)	bydlení, zahrada, hobby (HOU)	13,33 %
		životní styl (LIF)	
		společenský život (SCT)	
		sport (SPO)	
		zajímavosti ze světa (INT)	
		společnost (MIX)	

Tabulka 9: Klasifikace publicistiky v SYN2015

7.3.2 Frekvence

Frekvence označuje „počet výskytů jevu v korpusu, četnost formy nebo jevu.“ (Cvrček - Richterová 2020a) Může být buď absolutní, která udává prostý počet výskytů, nebo relativní, která zohledňuje velikost daného korpusu. Na rozdíl od absolutní frekvence tak umožňuje srovnání mezi korpusy různé velikosti. Je uváděna v i.p.m. (instances per million) a p.p.m. (parts per million). Ze vzorce, z kterého se relativní frekvence počítá, vychází, že zároveň udává počet výskytů jevu na milion slov.

$$REL = \frac{ABS}{N} \times 1\,000\,000$$

REL = relativní frekvence, ABS = absolutní frekvence, N = celková velikost korpusu, počet tokenů

Zde je uveden příklad výpočtu relativní frekvence pro sekundární předložku *podle* v korpusu SYN2015.

$$\frac{117\,512}{120\,748\,715} \times 1\,000\,000 = 973,19$$

Frekvence je považována za „základní ukazatel, který má rozhodující vliv na popis jazyka a posouzení povahy, resp. i důležitosti studované formy či jevu.“ (Cvrček - Richterová 2020a)

8 Analýza vybraných sekundárních předložek

V této kapitole bude nejprve popsáno, podle jakých kritérií byly vybrány sekundární předložky pro následnou analýzu. Předložky budou pro lepší přehlednost seřazeny dle absolutní frekvence v SYN2015. Dále bude popsán způsob zpracování dat z aplikace ČNK Slovo v kostce a přehledně vypsána použitá data. Nakonec budou získaná data zhodnocena, a to jak dle výskytu v průběhu let 1998–2017, tak dle typu textů, ve kterých se sekundární předložky vyskytují.

8.1 Výběr předložek

Ze seznamu sekundárních předložek (Příloha A) byl vybrán vzorek předložek pro následnou korpusovou analýzu. Tento vzorek byl stanoven na základě následujících kritérií, která musely předložky splňovat:

- 1) jednoslovnost
- 2) korpus SYN2015 je zaznamenal jako předložku
- 3) zmínka alespoň ve 2 z 6 vybraných mluvnic (viz Příloha A)
- 4) alespoň 150 výskytů v korpusu SYN2015

Následující tabulka uvádí všech 50 vybraných sekundárních předložek, které jsou zde řazeny dle absolutní frekvence v SYN2015.

	sekundární předložka	absolutní frekvence v SYN2015		sekundární předložka	absolutní frekvence v SYN2015
1.	podle	117 512	26.	ohledně	3 294
2.	mezi	116 082	27.	poblíž	3 107
3.	proti	52 258	28.	nedaleko	3 098
4.	kolem	47 366	29.	namísto	2 410
5.	kvůli	39 618	30.	blízko	2 250
6.	během	36 737	31.	napříč	1 957
7.	díky	34 980	32.	zpod	1 553
8.	kromě, krom	31 033	33.	koncem	1 283
9.	vedle	25 188	34.	vstříc	1 266
10.	mimo	19 522	35.	počínaje	1 239
11.	včetně	18 669	36.	zpoza	1 177
12.	místo	16 211	37.	versus	858
13.	pomocí	15 350	38.	nehledě	768
14.	vzhledem	12 983	39.	počátkem	750
15.	vůči	12 508	40.	doprostřed	702
16.	prostřednictvím	9 418	41.	dovnitř	657
17.	uprostřed	8 732	42.	vyjma	598
18.	dle	7 958	43.	vně	457
19.	oproti	7 400	44.	začátkem	415
20.	okolo	6 527	45.	napospas	311
21.	uvnitř	6 221	46.	vzdor	309
22.	navzdory	5 961	47.	zkraje	253
23.	podél	5 836	48.	blíž	217
24.	skrz, skrze	5 453	49.	dík	211
25.	naproti	4 156	50.	zevnitř	189

Tabulka 10: Seznam vybraných sekundárních předložek řazený dle absolutní frekvence v SYN2015

8.2 Popis hesla

Informace o jednotlivých sekundárních předložkách jsou uváděny systematickým způsobem v tabulce, která je rozdělena na tři části. V první je uvedena motivovanost sekundární předložky a vazebnost s pády – tyto informace jsou čerpány z SSČ (2005) a článku Klasifikace sekundárních předložek z hlediska jejich tvoření (Kroupová in NŘ 1984). V druhé části tabulky je uvedena absolutní a relativní frekvence v SYN2015, a to jak celková, tak dle typu textů – v beletrii, oborové literatuře a publicistice. Třetí část tabulky komentuje graf výskytu sekundární předložky na časové ose v rozmezí let 1998–2017, jehož zdrojem je SYN verze 7. Nejprve udává, zda výskyt sekundární předložky v průběhu let narůstá (+), klesá (–) či zůstává přibližně stejný (0). Dále je zde uvedena odhadovaná relativní frekvence dle SYN verze 7 a roky, ve kterých byla nejnižší a nejvyšší.

Pod tabulkou jsou uvedeny tři příklady použití sekundární předložky ve všech třech typech textů, a to dle stejného pořadí jako v tabulce – 1) beletrie, 2) oborová literatura, 3) publicistika. Po příkladech následuje již zmiňovaný graf, jehož zdrojem je SYN verze 7, který sleduje vybranou předložku v průběhu let 1998–2017 a odhaduje její relativní frekvenci. Heslo končí případným komentářem ke grafu, je-li potřeba.

Předložky jsou analyzovány v pořadí z tabulky č. 4, dle jejich absolutní frekvence.

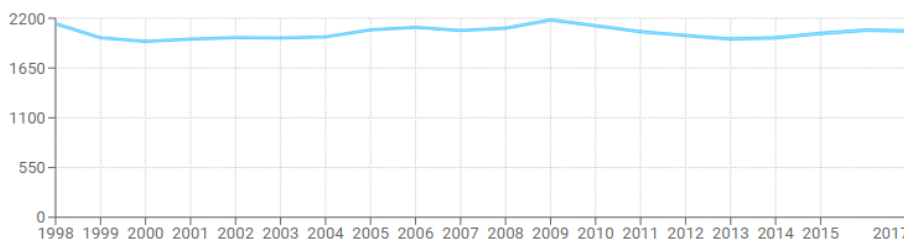
8.3 Data jednotlivých sekundárních předložek

Podle

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	15 482	371,99
oborová literatura	42 498	1079,05
publicistika	59 532	1497,87
celkem	117 512	973,19
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	1932,5–1955,12	2000
nejvyšší relativní frekvence	2169,11–2193,78	2009

Tabulka 11: SecPrep PODLE

- 1) Majetek byste mohli rozdělit na polovinu, i když *podle* ní se to netýká stříbra a křišťálu.
- 2) Klaus se připojil k výhradám Senátu, *podle* nějž je zákon nekvalitní a může obcím přinést potíže.
- 3) *Podle* informací hasičů shořelo v pětipatrové budově téměř sto tun chmele.

Obrázek 4: Výskyt SecPrep PODLE na časové ose

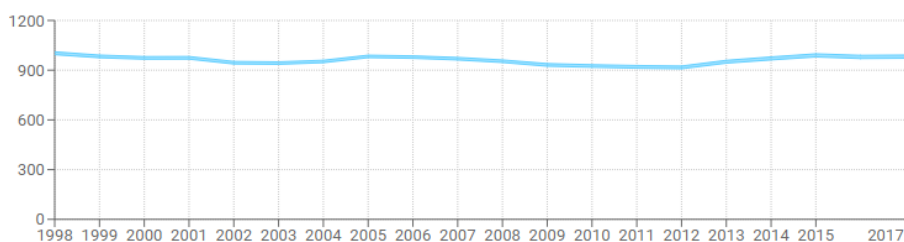
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/podle?pos=R&lemma=podle>

Mezi

motivovanost SecPrep	–	
vazebnost	akuzativ, instrumentál	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	30 856	741,38
oborová literatura	49 188	1248,91
publicistika	36 038	906,74
celkem	116 082	961,35
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	908,53–924,88	2012
nejvyšší relativní frekvence	993,58–1010,77	1998

Tabulka 12: SecPrep MEZI

- 1) Esme *mezi* námi nechávala pár kroků odstup a já jsem přemítala, jestli si pořád dává pozor, aby mě nevystrašila.
- 2) Tyto extrémní názory nejsou majoritní, ale *mezi* nimi je mnoho přechodných pohledů, které se k uvedeným extrémům více či méně blíží.
- 3) Tomáš Špidlík sám říkal, že nechce patřit ani *mezi* ty, kteří se pořád chtějí vrátit domů a pak jsou zklamáni, protože doma je všechno jinak.

Obrázek 5: Výskyt SecPrep MEZI na časové ose

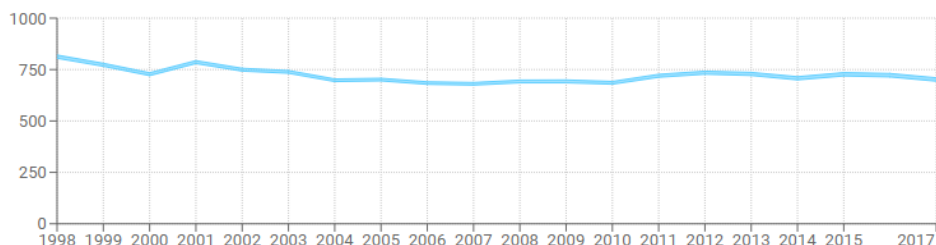
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/mezi>

Proti

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	12 280	295,05
oborová literatura	16 197	411,25
publicistika	23 781	598,35
celkem	52 258	432,78
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	2007	674,21–687,01
nejvyšší relativní frekvence	1998	805,08–820,57

Tabulka 13: SecPrep PROTI

- 1) *Proti* mužům v šedých polních uniformách wehrmachtu a v černých stejnokrojích SS?
- 2) Má třídu ochranného krytí IP66, která zaručuje ochranu *proti* prachu a silnému dešti.
- 3) Před utkáním i po něm bude v Ďolíčku navíc probíhat hudební produkce několika DJs, ve spolupráci s fanoušky Slavie navíc „klokani“ chystají protest *proti* stěhování do Edenu.

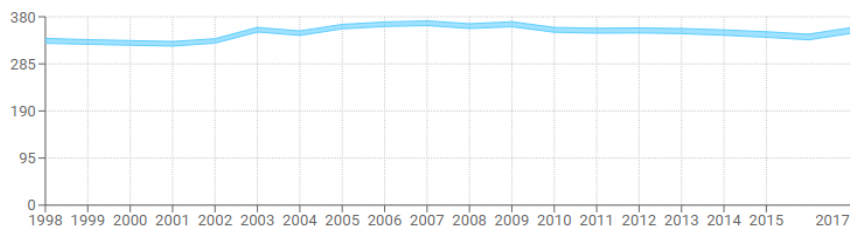
Obrázek 6: Výskyt SecPrep PROTI na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/proti>

Kolem

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	22 311	536,07
oborová literatura	11 187	284,04
publicistika	13 868	348,93
celkem	47 366	392,27
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	320,94–330,11	2001
nejvyšší relativní frekvence	362,3–371,71	2007

Tabulka 14: SecPrep KOLEM

- 1) Ewan ho několika tichými slovy uklidnil a obtočil mu kolem krku provaz, který pak provlékl mezi zadníma nohama a znovu smyčkou *kolem* krku.
- 2) Můj syn vypadal dobře, oblečený ve vypůjčených plavkách, ruku položenou *kolem* ramen člověka, který stál vedle něho.
- 3) Každý, kdo bude procházet náměstím nebo *kolem* základní školy, uslyší z otevřených oken pilné tréninky.

Obrázek 7: Výskyt SecPrep KOLEM na časové ose

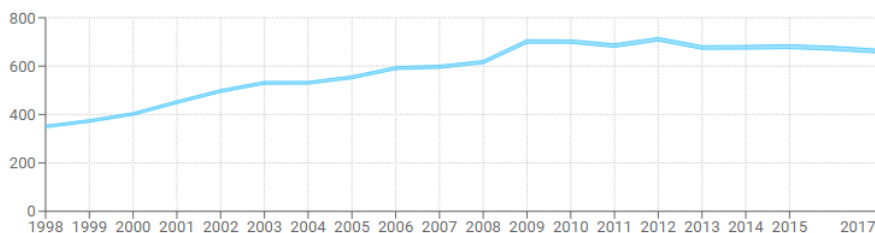
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/kolem?pos=R&lemma=kolem>

Kvůli

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	12 504	300,44
oborová literatura	6 748	171,34
publicistika	20 366	512,42
celkem	39 618	328,1
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	345,72–355,89	1998
nejvyšší relativní frekvence	703,9–718,3	2012

Tabulka 15: SecPrep KVŮLI

- 1) Reprodaktor pro změnu oznamuje, že lokálka bude mít dvacet minut zpoždění *kvůli* požáru na trase.
- 2) *Kvůli* svému Ňuňu musí namáhat fantazii, aby ho úspěšně skryla před zraky otce, který jí ho soustavně zabavuje.
- 3) Firma tento týden uvedla, že *kvůli* nedostatku součástek přeruší na osm dnů výrobu v pěti evropských továrnách.

Obrázek 8: Výskyt SecPrep KVŮLI na časové ose

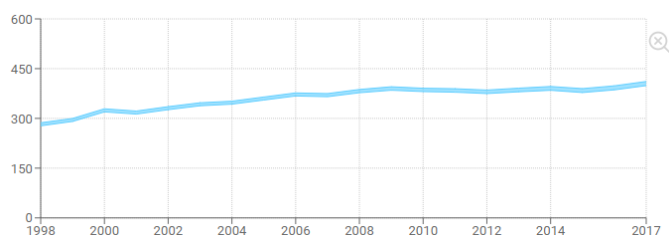
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/kvůli>

Během

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	7 740	185,97
oborová literatura	13 242	336,22
publicistika	15 755	396,41
celkem	36 737	304,24
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	277,65–286,77	1998
nejvyšší relativní frekvence	398,86–411,31	2017

Tabulka 16: SecPrep BĚHEM

- 1) Vikin plán znamenal, že *během* několika málo minut zemřeme bez ohledu na to, zda svůj cíl zasáhne.
- 2) *Během* týdne, kdy jsem tam přijel na návštěvu, tam byli tři doktoři – pacienti.
- 3) Detroit se z šoku vzpamatoval *během* války a v průběhu 50. let.

Obrázek 9: Výskyt SecPrep BĚHEM na časové ose

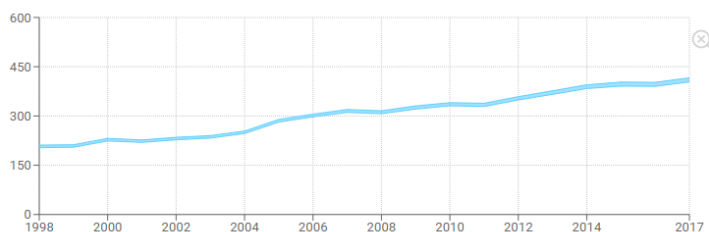
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/během>

Díky

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	4 509	108,34
oborová literatura	13 904	353,03
publicistika	16 567	416,84
celkem	34 980	289,69
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	203,45–211,27	1998
nejvyšší relativní frekvence	403,7–416,22	2017

Tabulka 17: SecPrep DÍKY

- 1) Zřejmě *díky* své neobvyklé záchraně se opětovně vracel ke vzpomínkám z té doby.
- 2) *Díky* kompaktním rozměrům i model nevyžaduje USB stojánek.
- 3) Výhody centrálních vysavačů jsou dobře známé, především *díky* nim získáte pohodlí a čas.

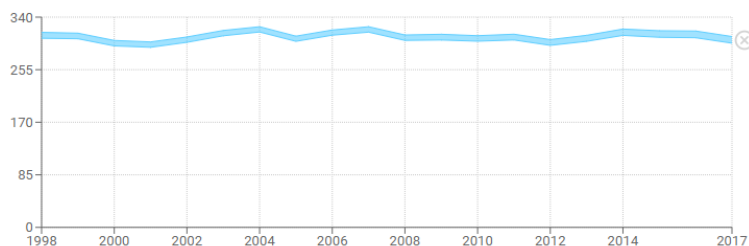
Obrázek 10: Obrázek 10: Výskyt SecPrep DÍKY na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/diky>

Kromě, krom

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	7 338	176,31
oborová literatura	11 761	298,62
publicistika	11 934	300,27
celkem	31 033	257
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	291,22–299,25	2001
nejvyšší relativní frekvence	315,95–324,5	2004

Tabulka 18: SecPrep KROM, KROMĚ

- 1) Říká to šeptem, jako by mi říkal nějaké tajemství, a pak se neznatelně usměje, aby to nezachytil nikdo *kromě* mě.
- 2) Ten obsahuje *kromě* standardního sortimentu také kalendáře, diáře a PF karty a nabídku vánočního zboží.
- 3) *Kromě* toho byla objevena i spousta dalších zajímavých věcí.

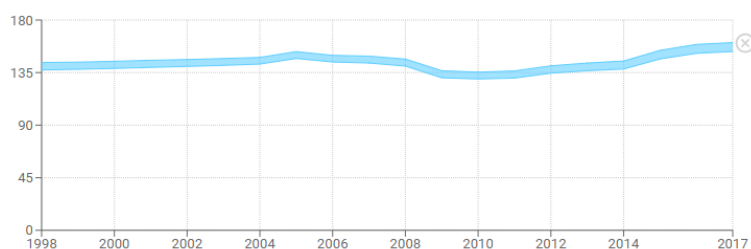
Obrázek 11: Výskyt KROM, KROMĚ na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/kromě?pos=R&lemma=kromě>

Vedle

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	12 981	311,9
oborová literatura	6 697	170,04
publicistika	5 510	138,64
celkem	25 188	208,6
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	129,53–135,41	2010
nejvyšší relativní frekvence	152,98–160,72	2017

Tabulka 19: SecPrep VEDLE

- 1) Matt se posadil *vedle* Kamily.
- 2) A právě v předsíni u sekčního šéfa Halase jsem jednou seděl *vedle* muže asketického vzezření, co chvíli někdo z Halasovy pracovny vybíhal a hlaholil k nám oběma, že to užuž bude.
- 3) *Vedle* toho natočil Atkinson ještě několik dalších skečů, losoval v národní loterii (a pokusil se podvádět a vyhrát) a objevil se v klipu skupiny BoyZone.

Obrázek 12: Výskyt SecPrep VEDLE na časové ose

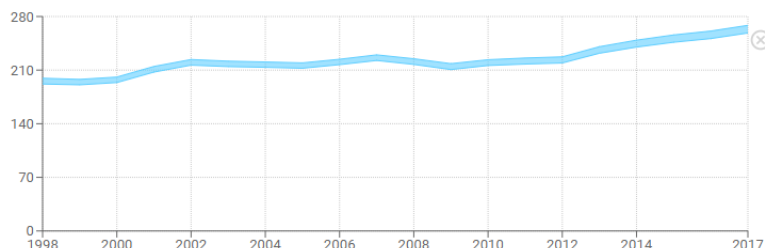
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/vedle?pos=R&lemma=vedle>

Mimo

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	akuzativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	3 180	76,41
oborová literatura	8 316	211,15
publicistika	8 026	201,94
celkem	19 522	161,67
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	190,76–197,93	1999
nejvyšší relativní frekvence	258,44–268,48	2017

Tabulka 20: SecPrep MIMO

- 1) Jejich trápení nemusí mít hranice doma, ale *mimo* domov už je třeba ho kontrolovat.
- 2) Počet polských lékařů, kteří odcházejí *mimo* země EU, je však ještě vyšší a vzhledem k tomu, že není přesně evidován, odhaduje se na více než 20 000 lékařů.
- 3) Segmentové zastřešení je možné zcela odsunout *mimo* bazén a vodní plochu tak otevřít slunci – když je vhodná příležitost.

Obrázek 13: Výskyt SecPrep MIMO na časové ose

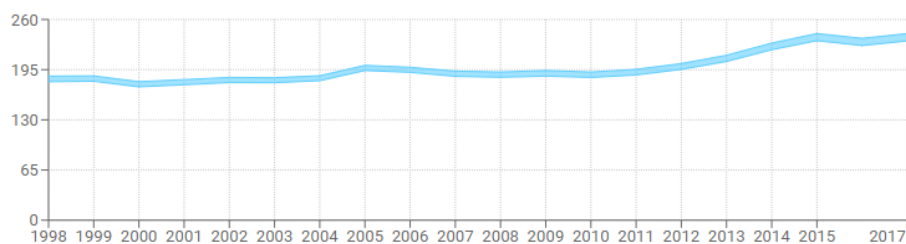
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/mimo?pos=R&lemma=mimo>

Včetně

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	1 748	42
oborová literatura	9 409	238,9
publicistika	7 512	189,01
celkem	18 669	154,61
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	172,67–179,49	2000
nejvyšší relativní frekvence	232,47–241,77	2015

Tabulka 21: SecPrep VČETNĚ

- 1) Markýz de Sade prý považoval veškerý sex (*včetně* psaní o něm) za nevyhnutelně politickou záležitost, jako otázku svobody a nesvobody.
- 2) Ceny jsou počítány *včetně* DPH.
- 3) Nejen na zemi, i na střeše stanice se nachází několik měřicích zařízení *včetně* webové kamery.

Obrázek 14: Výskyt SecPrep VČETNĚ na časové ose

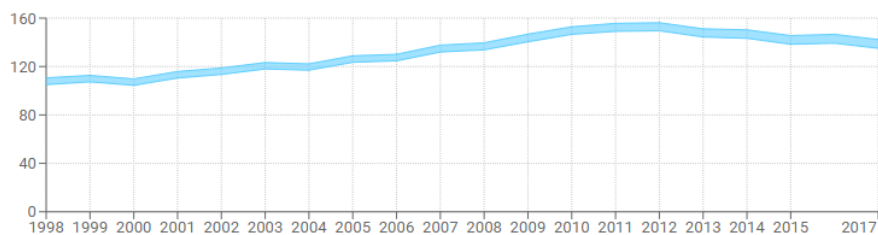
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/včetně?pos=R&lemma=včetně>

Místo

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	6 024	144,74
oborová literatura	4 352	110,5
publicistika	5 835	146,81
celkem	16 211	134,25
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	104,45–109,77	2000
nejvyšší relativní frekvence	149,53–156,21	2012

Tabulka 22: SecPrep MÍSTO

- 1) *Místo* odpovědi ji ovinul pažemi a schoval si její hlavu pod bradu.
- 2) Prostě se pro to rozhodnete, asi jako když se malíř rozhodne použít *místo* modré červenou.
- 3) Naopak blondýnky by měly *místo* kopřivy používat heřmánek.

Obrázek 15: Výskyt SecPrep MÍSTO na časové ose

Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/místo?pos=R&lemma=místo>

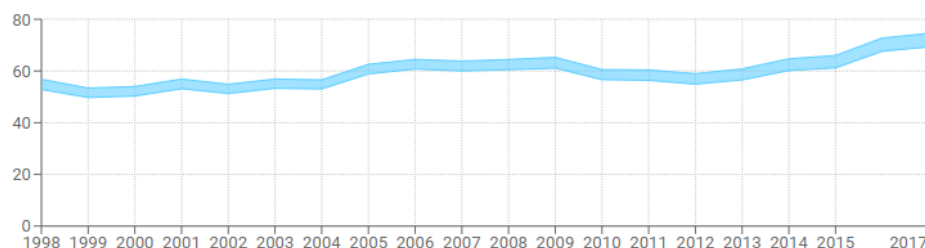
Do roku 2012 byl zaznamenán nárůst výskytu SecPrep *místo* a po roce 2012 začíná mírně klesat.

Pomocí

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	1 058	25,42
oborová literatura	10 535	267,49
publicistika	3 757	94,53
celkem	15 350	127,12
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	49,72–53,42	1999
nejvyšší relativní frekvence	69,33–74,57	2017

Tabulka 23: SecPrep POMOCÍ

- 1) Do hlavně nacpali *pomocí* lopaty s odměrkou prach, pak vycpávku ze slámy nebo mechu a nakonec kouli.
- 2) Narazíte-li na formát, který váš počítač nativně nepodporuje, je možnost jej *pomocí* této aplikace zpřístupnit.
- 3) Otec dvou dětí chtěl rybařit *pomocí* elektrického agregátu.

Obrázek 16: Výskyt SecPrep POMOCÍ na časové ose

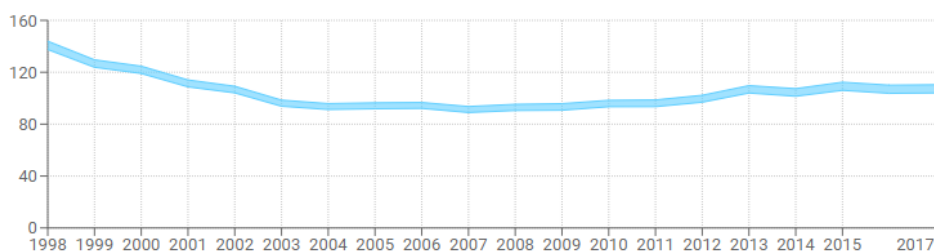
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/pomoci>

Vzhledem

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	1 716	41,23
oborová literatura	7 437	188,83
publicistika	3 830	96,37
celkem	12 983	107,52
stav	–	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	91,24–95,86	2004
nejvyšší relativní frekvence	137,5–143,95	1998

Tabulka 24: SecPrep VZHLEDEM

- 1) *Vzhledem* k zvláštním okolnostem, říká, mohlo by se za pravidelným vlakem jet mimořádnou lokomotivou...
- 2) Šířka a výška čtečky jsou *vzhledem* k velikosti displeje příznivé, avšak tloušťka a především hmotnost sráží body za komfort.
- 3) Podle starosty Horáka je *vzhledem* k poloze vesnice velmi těžké následkům silného deště jakkoli předcházet.

Obrázek 17: Výskyt SecPrep VZHLEDEM na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/vzhledem>

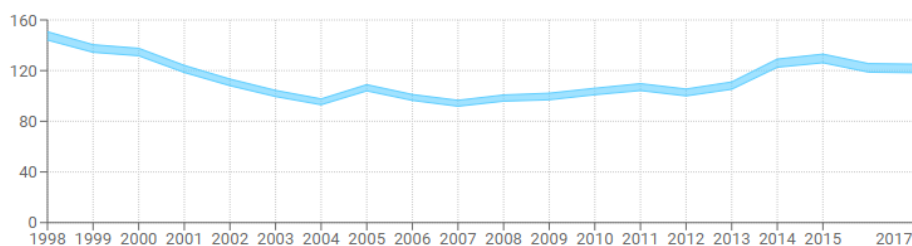
Do roku 2007 byl zaznamenán pokles výskytu SecPrep *vzhledem*, od roku 2007 mírný nárůst.

Vůči

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	1 899	45,63
oborová literatura	6 957	176,64
publicistika	3 652	91,89
celkem	12 508	103,59
stav	–	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	91,83–96,59	2007
nejvyšší relativní frekvence	144,11–150,7	1998

Tabulka 25: SecPrep VŮČI

- 1) Nikdo s mým postojem *vůči* MicroConu nesouhlasí.
- 2) Výsledky potvrzují hypotézu 10 o rozdílu mezi skupinami na škále otevřenost *vůči* zkušenosti.
- 3) Odpor *vůči* stálému záchrannému mechanismu roste i v klíčové zemi Evropské unie, v Německu.

Obrázek 18: Výskyt SecPrep VŮČI na časové ose

Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/vůči>

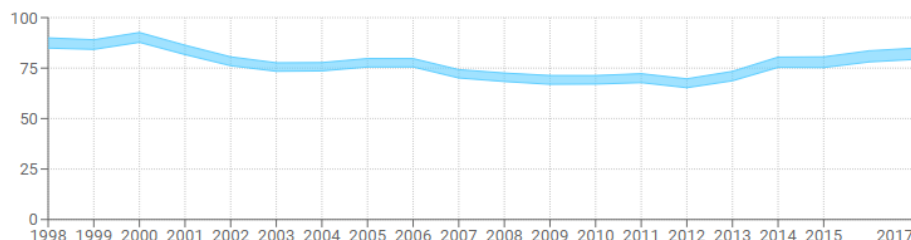
Výskyt SecPrep *vůči* klesal do roku 2004, od té doby začal mírně růst do přibližně původního stavu.

Prostřednictvím

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	572	13,74
oborová literatura	6 132	155,69
publicistika	2 714	68,29
celkem	9 418	78
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	65,27–69,71	2012
nejvyšší relativní frekvence	87,76–92,64	2000

Tabulka 26: SecPrep PROSTŘEDNICTVÍM

- 1) Holič se na něj *prostřednictvím* zrcadla usměje, uhlazeně pokrčí rameny a potom tu ostrou věc, tu lesklou věc, zavře do zahnutého držadla.
- 2) Tyto nové čipy komunikují *prostřednictvím* světla.
- 3) Tou chtěla prý například předloni v březnu Salačová *prostřednictvím* SMS vědět od tehdejší šéfkyně kladenské nemocnice Pancové, kdy dojde k jednání.

Obrázek 19: Výskyt SecPrep PROSTŘEDNICTVÍM na časové ose

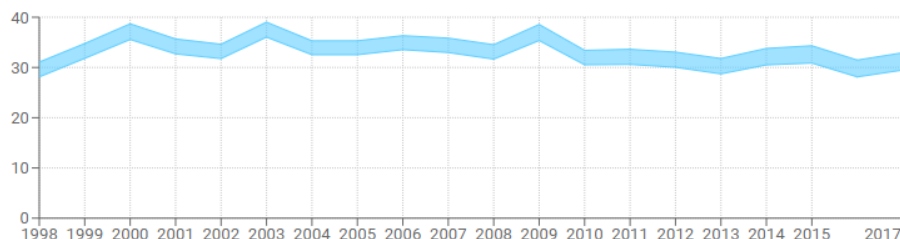
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/prostřednictvím>

Uprostřed

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	5 098	122,49
oborová literatura	1 936	49,16
publicistika	1 698	42,72
celkem	8 732	72,32
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	28,12–31,08	1998
nejvyšší relativní frekvence	36,04–39,03	2003

Tabulka 27: SecPrep UPROSTŘED

- 1) *Uprostřed* místnosti hořel velký oheň.
- 2) V opuštěné krajině 2 km severozápadně od městečka Úterý, stranou významných dopravních komunikací, se ukrývá *uprostřed* lesa na podmáčené louce v údolní nivě potoka krásné místo s minerálním pramenem a velkým dřevěným altánem.
- 3) Na samém začátku se proto spolu s hrdiny ocitneme rovnou *uprostřed* akce.

Obrázek 20: Výskyt SecPrep UPROSTŘED na časové ose

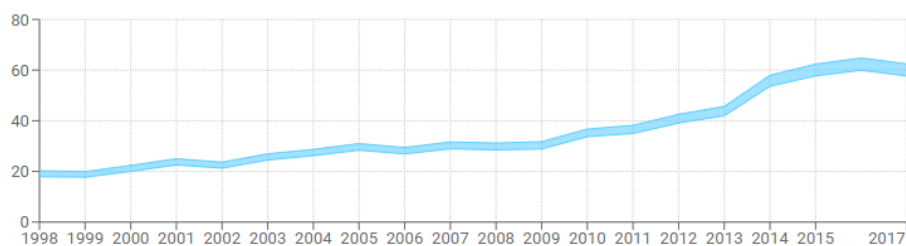
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/uprostred?pos=R&lemma=uprostred>

Dle

motivovanost SecPrep	–	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	451	10,84
oborová literatura	5 795	147,14
publicistika	1 712	43,08
celkem	7 958	65,91
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	17,71–19,94	1999
nejvyšší relativní frekvence	59,92–64,78	2016

Tabulka 28: SecPrep DLE

- 1) Nocleh v hotelu Juliana ve Venclu před čtyřmi týdny byl, přesně *dle* našeho záměru, jen málo povzbudivý.
- 2) PIN si nastavte *dle* libosti, stačí zabrousit do menu mobilu, sekce nastavení zabezpečení.
- 3) Podmínkou pro výplatu by měl být výkon veřejně prospěšných prací *dle* zaměření uchazeče neb dodržování školní docházky dětí.

Obrázek 21: Výskyt SecPrep DLE na časové ose

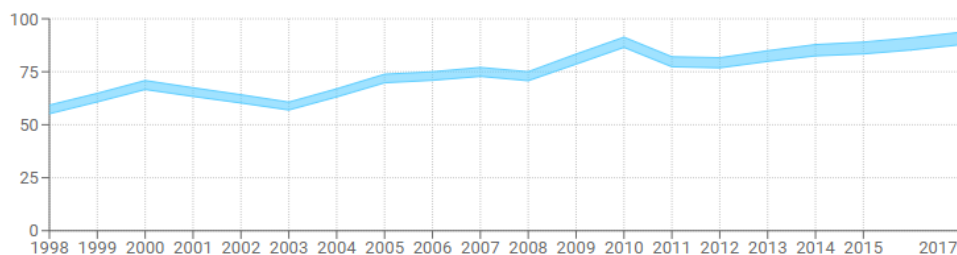
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/dle>

Oproti

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	404	9,71
oborová literatura	3 972	100,85
publicistika	3 024	76,09
celkem	7 400	61,28
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	55,17–59,28	1998
nejvyšší relativní frekvence	87,67–93,56	2017

Tabulka 29: SecPrep OPROTI

- 1) *Oproti* všemu očekávání dosáhl však švédský státní aparát znovu cíle.
- 2) Moderní videoformáty ukládají jen rozdílové snímky *oproti* předchozímu klíčovému.
- 3) *Oproti* loňskému březnu jsou ceny vyšší zhruba o šest korun.

Obrázek 22: Výskyt SecPrep OPROTI na časové ose

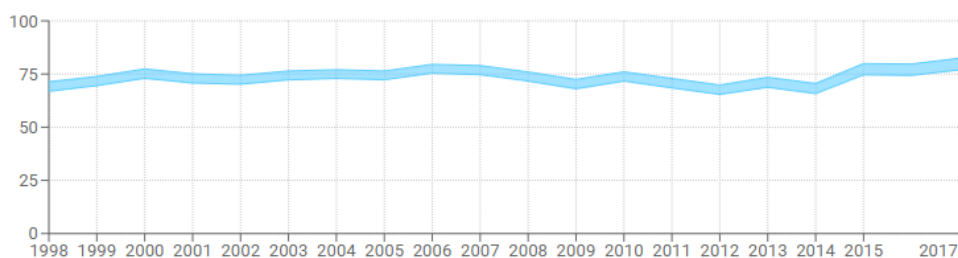
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/oproti>

Okolo

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	1 214	29,17
oborová literatura	2 405	61,06
publicistika	2 908	73,17
celkem	6 527	54,05
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	65,39–69,83	2012
nejvyšší relativní frekvence	76,92–82,43	2017

Tabulka 30: SecPrep OKOLO

- 1) *Okolo* osmé hodiny slunce rozpustilo poslední cáry mlhy nad polem a vojska znovu stanula proti sobě.
- 2) Aktivace se pohybuje *okolo* 50 eur (1287 Kč), ale dá se na ní ušetřit nákupem online.
- 3) Se vzorem se dá hýbat do všech čtyř směrů a zároveň s ním točit *okolo* jeho osy.

Obrázek 23: Výskyt SecPrep OKOLO na časové ose

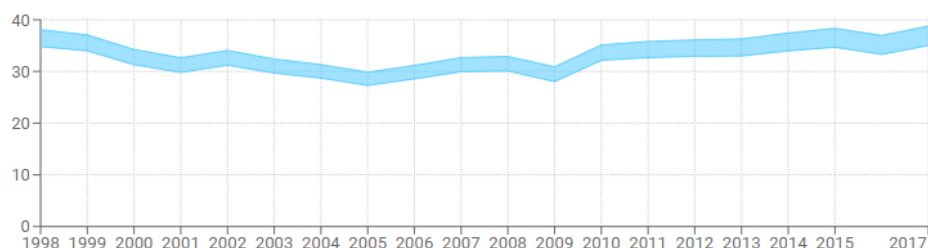
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/okolo?pos=R&lemma=okolo>

Uvnitř

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	1 425	34,24
oborová literatura	3 297	83,71
publicistika	1 499	37,72
celkem	6 221	51,52
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	27,28–29,84	2005
nejvyšší relativní frekvence	35,02–38,78	2017

Tabulka 31: SecPrep UVNITŘ

- 1) Oheň už téměř dohořel, nezbylo víc než skomírající plameny *uvnitř* kamenného kruhu.
- 2) Metody, jak omezit výskyt slunéčka východního *uvnitř* budov či na vinicích, jsou stále vyvíjeny.
- 3) Vztahy *uvnitř* této strany proto nebyly pro naše rozhodování podstatné.

Obrázek 24: Výskyt SecPrep UVNITŘ na časové ose

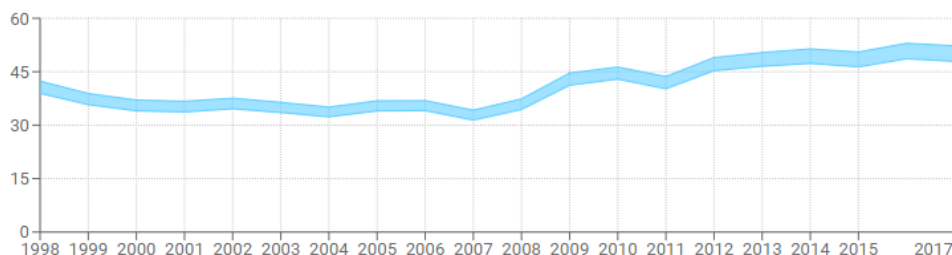
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/uvnitř?pos=R&lemma=uvnitř>

Navzdory

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	2 263	54,37
oborová literatura	1 966	49,92
publicistika	1 732	43,58
celkem	5 961	49,37
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	31,4–34,22	2007
nejvyšší relativní frekvence	48,61–53	2016

Tabulka 32: SecPrep NAVZDORY

- 1) Zdálo se, že *navzdory* Palmerovu úsilí rychle šíří fámy.
- 2) *Navzdory* tomu, že deset let šéfoval české pobočce RFE, považoval Peroutka svou americkou kariéru za neúspěšnou,
- 3) *Navzdory* některým očekáváním se lídrem nestala Zuzana Moravčíková.

Obrázek 25: Výskyt SecPrep NAVZDORY na časové ose

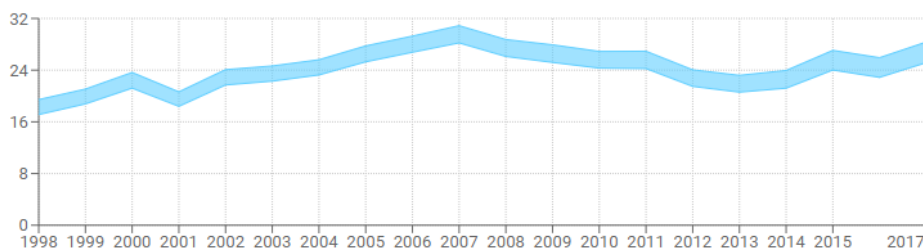
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/navzdory?pos=R&lemma=navzdory>

Podél

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	2 641	63,46
oborová literatura	2 036	51,7
publicistika	1 159	29,16
celkem	5 836	48,33
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	17,12–19,44	1998
nejvyšší relativní frekvence	28,21–30,88	2007

Tabulka 33: SecPrep *PODĚL*

- 1) Dráha plavby se podobala rovnoramennému trojúhelníku, po jehož prvé odvěsně jsme měli před večerem vyplout na širé moře, abychom zmátli japonské zvědy v přístavu a současně se vyhnuli nebezpečné plavbě *podél* lodi.
- 2) *Podél* vodních toků a na vlhkých stanovištích může netýkavka žláznatá zcela změnit původní vegetaci.
- 3) Silnice R55, která měla *podél* řeky Moravy spojit Břeclav s Olomoucí, asi hned tak nevyroste.

Obrázek 26: Výskyt SecPrep *PODĚL* na časové ose

Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/podél?pos=R&lemma=podél>

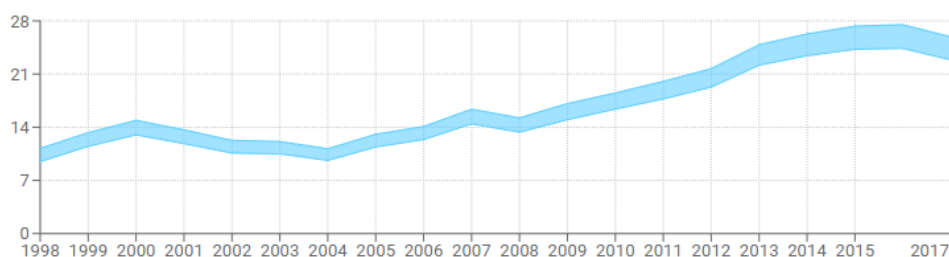
Do roku 2007 výskyt SecPrep *podél* narůstal, mezi lety 2007–2013 byl zaznamenán mírný pokles a od roku 2013 výskyt znovu narůstá.

Skrz, skrze

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	akuzativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	2 656	63,82
oborová literatura	1 896	48,14
publicistika	901	22,67
celkem	5 453	45,16
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	9,47–11,22	1998
nejvyšší relativní frekvence	24,37–27,5	2016

Tabulka 34: SecPrep SKRZ, SKRZE

- 1) A pak jsme vešli na dvůr, paní Beranová už ležela v posteli a četla, *skrz* sklo okna na nás volala...
- 2) Až dosud byl kritik vnímán spíše jako partner v diskusi, který *skrze* interpretaci textu konfrontuje s autorem své názory a životní postoje.
- 3) Milan přináší plnou bednu a já nejprve dávám všem pod mřížemi jednu večku a poté už jim *skrz* mříže dávám různé ovoce a zeleninu.

Obrázek 27: Výskyt SKRZ, SKRZE na časové ose

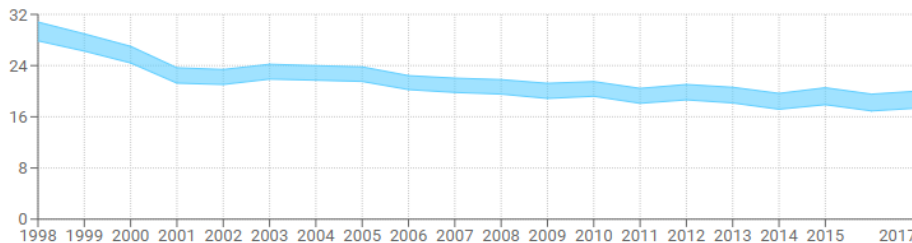
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/skrz?pos=R&lemma=skrz>

Naproti

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	1 625	39,04
oborová literatura	1 765	44,81
publicistika	766	19,27
celkem	4 156	34,42
stav	–	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	16,91–19,54	2016
nejvyšší relativní frekvence	27,86–30,8	1998

Tabulka 35: SecPrep NAPROTI

- 1) Mávl na ni, aby se posadila *naproti* němu.
- 2) *Naproti* tomu tzv. trans-mastné kyseliny se na vytváření cholesterolu v krvi podílejí.
- 3) Z Moulíkovy ulice přímo *naproti* Smíchovskému nádraží se stalo jedno velké staveniště.

Obrázek 28: Výskyt SecPrep NAPROTI na časové ose

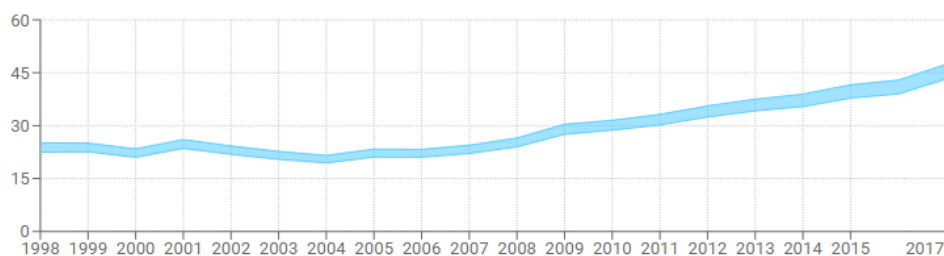
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/naproti?pos=R&lemma=naproti>

Ohledně

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	987	23,71
oborová literatura	1 201	30,49
publicistika	1 106	27,83
celkem	3 294	27,28
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	19,41–21,57	2004
nejvyšší relativní frekvence	43,18–47,34	2017

Tabulka 36: SecPrep OHLEDNĚ

- 1) Pobavilo ji, když začal mít *ohledně* narození dítěte pochybnosti.
- 2) Nejasnosti a rozpaky *ohledně* užívání a hlavně přesného rozlišení slov zeměměřický a zeměměřičský jsou letité.
- 3) Na dotazy *ohledně* jeho zdraví odpovídali, že je v pořádku.

Obrázek 29: Výskyt SecPrep OHLEDNĚ na časové ose

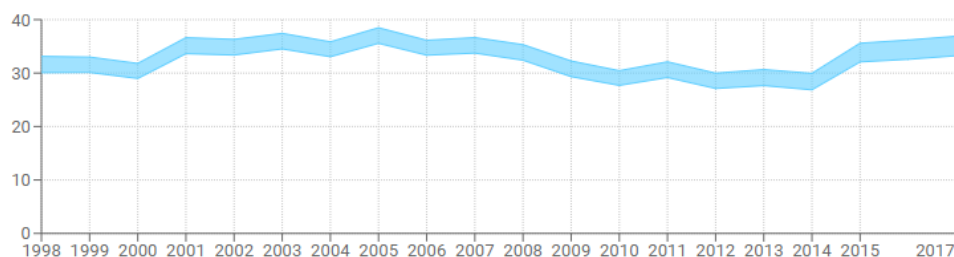
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/ohledně>

Poblíž

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	1 394	33,49
oborová literatura	1 091	27,7
publicistika	1 192	29,99
celkem	3 677	32,75
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	26,86–29,95	2014
nejvyšší relativní frekvence	35,56–38,48	2005

Tabulka 37: SecPrep POBLÍŽ

- 1) Sbalí si svoje saky paky, prodá tu celu smrti, které říkali dům, přestěhuje se k Benovi a Stephanie a najde si někde *poblíž* malý byteček.
- 2) Donovan překvapivě zareagoval a k tomu kladně – pozval nás do svého domu, stojícího na samotě *poblíž* Corku, druhého největšího města Irska.
- 3) Oheň se začal šířit *poblíž* městečka Marathon, kde se odehrála slavná bitva mezi Aténany a Peršany.

Obrázek 30: Výskyt SecPrep POBLÍŽ na časové ose

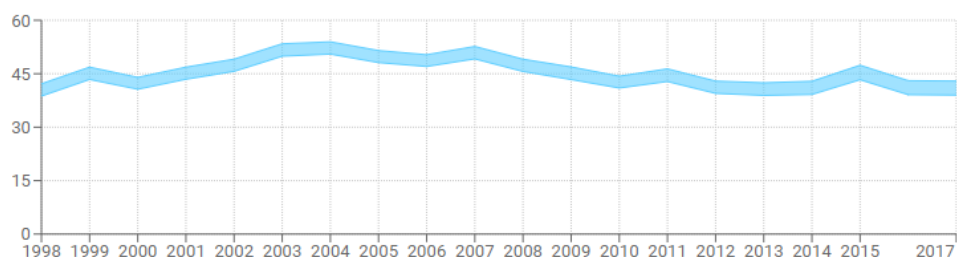
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/pobliz>

Nedaleko

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	709	17,04
oborová literatura	777	19,73
publicistika	1 612	40,56
celkem	3 098	25,66
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	38,91–42,46	2013
nejvyšší relativní frekvence	50,51–53,96	2004

Tabulka 38: SecPrep NEDALEKO

- 1) Stál *nedaleko* náměstí s pruhy vyschlé trávy, omšelými lavičkami a mramorovým pamětním sloupem.
- 2) Příležitosti pro pohybovou aktivitu je třeba vytvářet *nedaleko* místa bydliště obyvatel, a to současně s vytvářením čistšího a bezpečnějšího prostředí s dostatkem zeleně.
- 3) Svě o tom vědí obyvatelé rodinných domků v jedné z okrajových ulic v Sudicích, jinak malebné vesnici *nedaleko* Náměště nad Oslavou.

Obrázek 31: Výskyt SecPrep NEDALEKO na časové ose

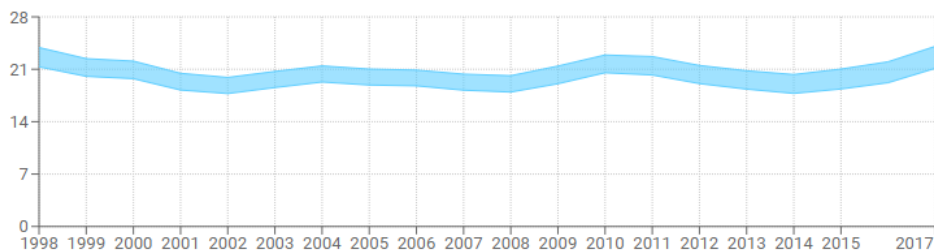
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/nedaleko?pos=R&lemma=nedaleko>

Namísto

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	691	16,6
oborová literatura	1 020	25,9
publicistika	699	17,59
celkem	2 410	19,96
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	17,75–19,91	2002
nejvyšší relativní frekvence	21,12–24,06	2017

Tabulka 39: SecPrep NAMÍSTO

- 1) *Namísto* odpovědi si hlasitě říhl a poplácal se po bříše.
- 2) Osteotomie může napřímit koleno, takže dolní končetna zůstává rovná, *namísto* jejího dřívějšího sklonu dovnitř.
- 3) *Namísto* dosud plánovaného počátku roku 2013 by jeho platnost uvítala raději už v polovině letošního roku.

Obrázek 32: Výskyt SecPrep NAMÍSTO na časové ose

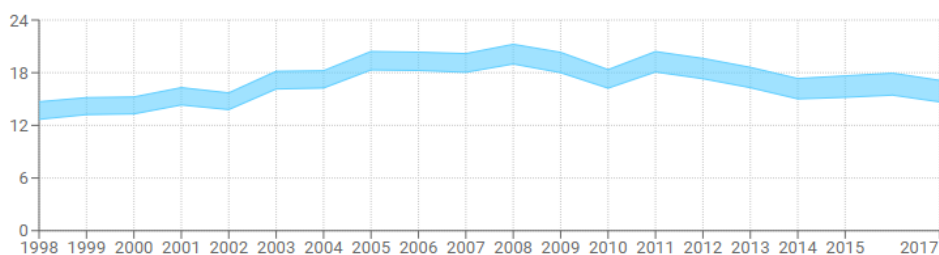
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/namisto?pos=R&lemma=namisto>

Blízko

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv, dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	931	22,37
oborová literatura	646	16,4
publicistika	673	16,93
celkem	2 250	18,63
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	12,68–14,69	1998
nejvyšší relativní frekvence	18,99–21,24	2008

Tabulka 40: SecPrep BLÍZKO

- 1) Byla to křehká hubená stařenka, která žila v chaloupce *blízko* pobřeží a učila děti cizím jazykům.
- 2) Indukovaný odpor je velmi vysoký při nízkých rychlostech letu, při letu *blízko* přetažení, kdy je křídlo drženo na vysokém úhlu náběhu, řídicí páka hodně vzadu.
- 3) Mám to *blízko* svého bydliště, takže cvičím denně.

Obrázek 33: Výskyt SecPrep BLÍZKO na časové ose

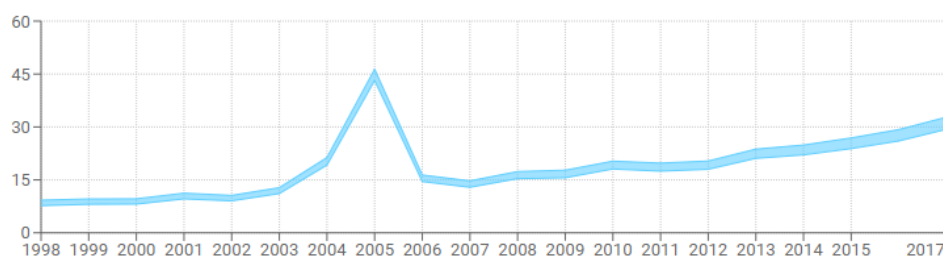
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/blizko?pos=R&lemma=blizko>

Napříč

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	instrumentál	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	313	7,52
oborová literatura	868	22,04
publicistika	776	19,52
celkem	1 957	16,21
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	7,68–9,26	1998
nejvyšší relativní frekvence	43,16–46,37	2005

Tabulka 41: SecPrep NAPŘÍČ

- 1) Rána procházející *napříč* nártem od palce k patě byla pokryta kůží přenesenou z břicha a celý život mu hnisala, ať zkoušeli, co chtěli, lapis, masti, tinktury.
- 2) Učesaná architektura interiéru zdobí audi *napříč* spektrem, A3 nevyjímaje.
- 3) Firma se musí z „české fabriky“ proměnit v globálního hráče, který bude *napříč* kontinenty i kulturami oslovovat nejen zákazníky, ale i pracovními nabídkami lákat odborníky.

Obrázek 34: Výskyt SecPrep NAPŘÍČ na časové ose

Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/napříč?pos=R&lemma=napříč>

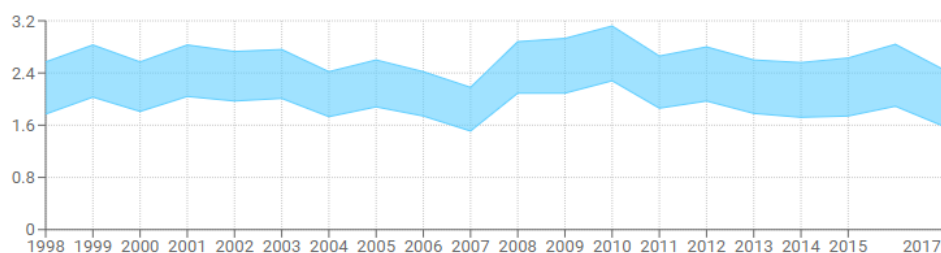
SecPrep *napříč* stále narůstá, v roce 2005 byl zaznamenán velký výkyv v užívání předložky.

Zpod

motivovanost SecPrep	prepozice	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	1 304	31,33
oborová literatura	128	3,25
publicistika	121	3,04
celkem	1 553	12,86
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	1,51–2,18	2007
nejvyšší relativní frekvence	2,28–3,12	2010

Tabulka 42: SecPrep ZPOD

- 1) *Zpod* ztěžklých víček si prohlížel zlatý kámen.
- 2) Zatímco je pryč, Anna vyjme míč *zpod* polštáře a schová jej do krabice s hračkami na druhé straně místnosti.
- 3) Vyjmutí vlaků na trati Praha–Ostrava *zpod* dotačního deštníku stát odůvodňuje principem rovnosti v podnikání.

Obrázek 35: Výskyt SecPrep ZPOD na časové ose

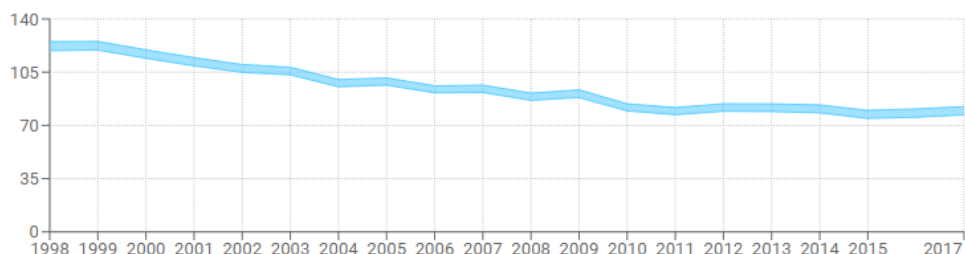
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/zpod>

Koncem

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	99	2,38
oborová literatura	712	18,08
publicistika	472	11,88
celkem	1 283	10,63
stav	–	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	74,58–79,88	2015
nejvyšší relativní frekvence	119,51–125,2	1999

Tabulka 43: SecPrep KONCEM

- 1) *Koncem* léta Mancí prohlásila, že musím do školy.
- 2) Mnozí mladí lidé se pak *koncem* 60. let orientovali na vznikající opoziční kulturu hippies.
- 3) *Koncem* 80. let se účastnil hnutí Obroda.

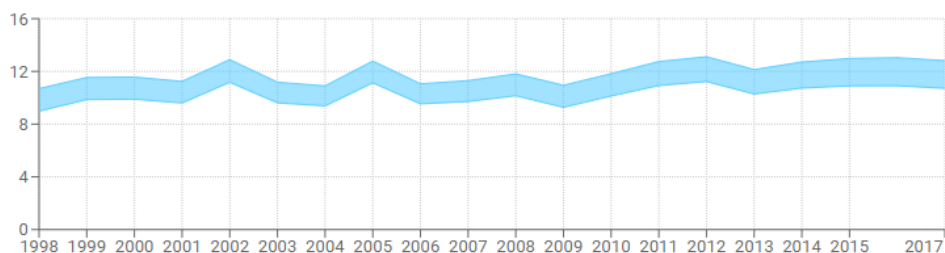
Obrázek 36: Výskyt SecPrep KONECEM na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/koncem>

Vstříc

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	519	12,47
oborová literatura	339	8,61
publicistika	408	10,27
celkem	1 266	10,48
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	8,98–10,69	1998
nejvyšší relativní frekvence	11,23–13,11	2012

Tabulka 44: SecPrep VSTRÍC

- 1) Nezadržitelně se řítili *vstříc* černé propasti, až se přetočili do téměř svislé polohy.
- 2) Projekt vychází *vstříc* maminkám na mateřské dovolené a těm, které pracují na zkrácený úvazek.
- 3) Redaktoři oslovili dvacet lidí a dotazovali se jich, jak jsou spokojeni s kvalitou dětských hřišť a jak město vychází *vstříc* lidem na mateřské dovolené.

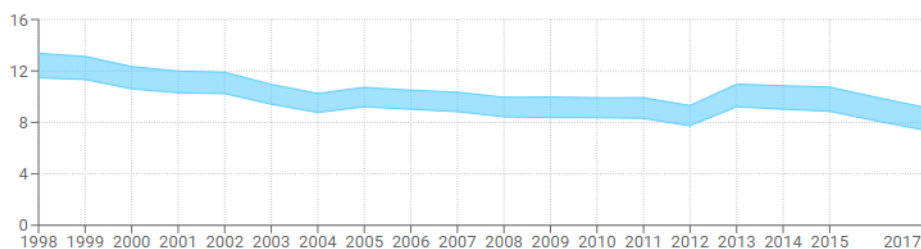
Obrázek 37: Výskyt SecPrep VSTRÍC na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/vstříc?pos=R&lemma=vstříc>

Počínaje

motivovanost SecPrep	verbum	
vazebnost	instrumentál	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	194	4,66
oborová literatura	652	16,55
publicistika	393	9,89
celkem	1 239	10,26
stav	–	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	7,42–9,2	2017
nejvyšší relativní frekvence	11,46–13,37	1998

Tabulka 45: SecPrep POČÍNÁJE

- 1) Snil o tom, že sestaví antologii emigračních spisovatelů všech dob, *počínaje* Ovidiem.
- 2) Nový nástroj Simatic WinCC V11 pro tvorbu operátorských rozhraní je k dispozici v různých verzích, *počínaje* verzí WinCC Basic pro operátorské panely řady Simatic Basic Panel a verzí WinCC Comfort pro panely Simatic všech řad.
- 3) *Počínaje* 19. lednem, kdy začala platit novela zákona, takhle praxe skončila.

Obrázek 38: Výskyt SecPrep POČÍNÁJE na časové ose

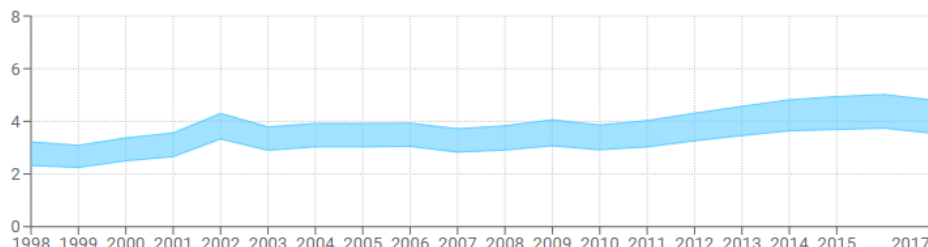
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/pocinaje>

Zpoza

motivovanost SecPrep	prepozice	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	889	21,36
oborová literatura	92	2,34
publicistika	196	4,93
celkem	1 177	9,75
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	2,25–3,09	1999
nejvyšší relativní frekvence	3,74–5,02	2016

Tabulka 46: SecPrep ZPOZA

- 1) Vykoukl *zpoza* stromu a mrzutě se přišoural.
- 2) A tak tam jen ležel a zhluboka dýchal, zatímco se ostatní vynořili *zpoza* stromů, za kterými se schovávali.
- 3) Dokáže prudce a přesně vypálit *zpoza* šestnáctky, ale taky jemně zakončit nečekanou kličku na malém prostoru.

Obrázek 39: Výskyt SecPrep ZPOZA na časové ose

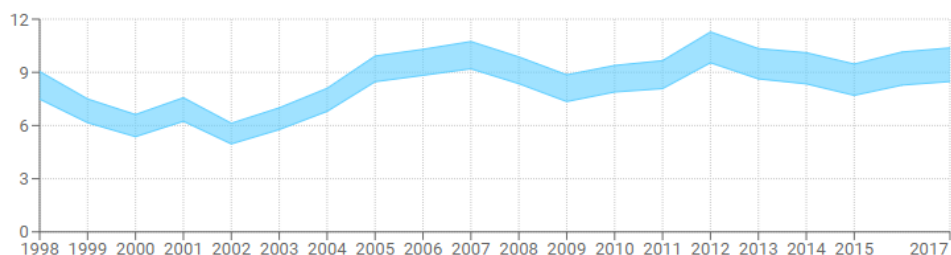
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/zpoza>

Versus

motivovanost SecPrep	–	
vazebnost	nominativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	76	1,83
oborová literatura	412	10,46
publicistika	370	9,31
celkem	858	7,11
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	4,96–6,13	2002
nejvyšší relativní frekvence	9,54–11,28	2012

Tabulka 47: SecPrep VERSUS

- 1) Nebyl to pouze výsledek vánoční dovolené, mohla za to i domněnka, že případ Královna *versus* Khan možná nebude tak úděsně jednoduchý, jak se zprvu zdálo.
- 2) Spor realismus *versus* konstruktivismus ale nelze žádným empirickým testováním definitivně vyřešit.
- 3) Jako byl souboj Fischer *versus* Spasskij v roce 1972 nebo o šest let později zápas Korčného proti Karpovovi.

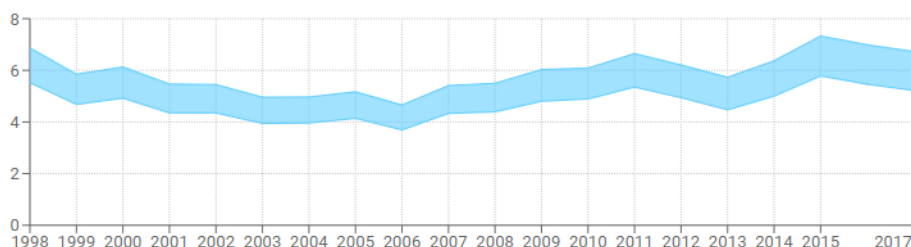
Obrázek 40: Výskyt SecPrep VERSUS na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/versus>

Nehledě

motivovanost SecPrep	verbum	
vazebnost	dativ, akuzativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	225	5,41
oborová literatura	320	8,12
publicistika	223	5,61
celkem	768	6,36
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	3,69–4,66	2006
nejvyšší relativní frekvence	5,78–7,33	2015

Tabulka 48: SecPrep NEHLEDĚ

- 1) Teprve nedávno jsem si uvědomila, že *nehledě* na jejich odlišnou intelektuální úroveň, nejsou můj táta a Jamie z moc odlišného těsta.
- 2) Odebrání tohoto podílu by výrazně snížilo objemy ukládané na skládky, *nehledě* na možnost nového použití tohoto druhu odpadu a recyklaci kvalitních materiálů.
- 3) Lidé prostě chtějí znát svou budoucnost *nehledě* na dobu, ekonomické podmínky či technický pokrok.

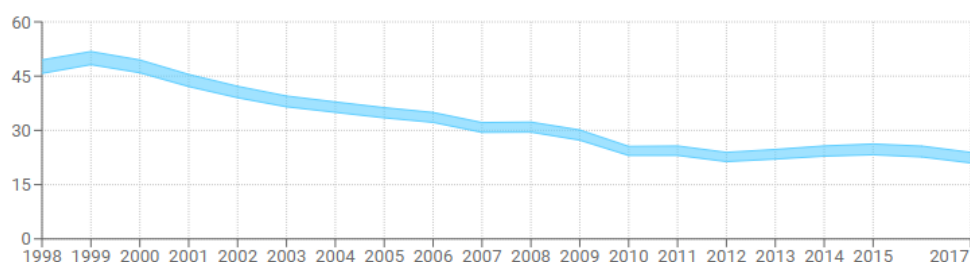
Obrázek 41: Výskyt SecPrep NEHLEDĚ na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/nehledě>

Počátkem

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	34	0,82
oborová literatura	479	12,16
publicistika	237	5,96
celkem	750	6,21
stav	–	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	20,98–23,91	2017
nejvyšší relativní frekvence	48,16–51,8	1999

Tabulka 49: SecPrep POČÁTKEM

- 1) Neexistují důkazy, že mořeplavci z druhé strany Atlantiku dosáhli břehů mexického Yucatánu dřív než Španělé *počátkem* 16. století.
- 2) K výrazné úpravě stavby došlo *počátkem* 19. století, kdy byl objekt přestavěn klasicistně.
- 3) Vznik holdingu PGZ by vláda chtěla oznámit *počátkem* září na tradičním zbrojařském veletrhu v Kielcích.

Obrázek 42: Výskyt SecPrep POČÁTKEM na časové ose

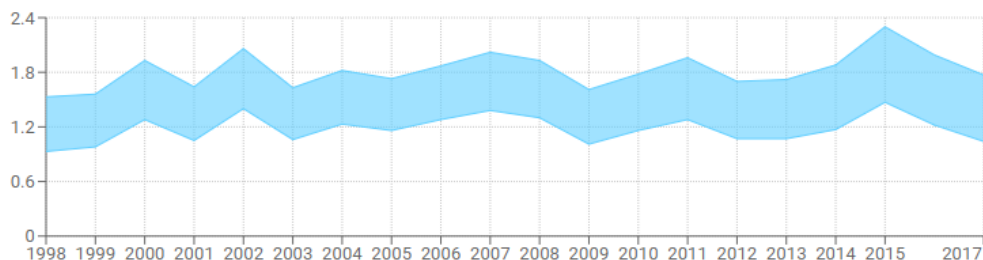
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/pocatkem>

Doprostřed

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	489	11,75
oborová literatura	97	2,46
publicistika	116	2,92
celkem	702	5,81
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	0,93–1,53	1998
nejvyšší relativní frekvence	1,47–2,3	2015

Tabulka 50: SecPrep DOPROSTŘED

- 1) Papírek položila *doprostřed* stolu, aby si ho mohli přečíst všichni.
- 2) Jako první se postaví Aleš a *doprostřed* kruhu začne stavět zástupce své rodiny.
- 3) O něco jsme se vsadili a ona sama navrhl, že když prohraje, stoupne si *doprostřed* táborového náměstí nahá.

Obrázek 43: Výskyt SecPrep DOPROSTŘED na časové ose

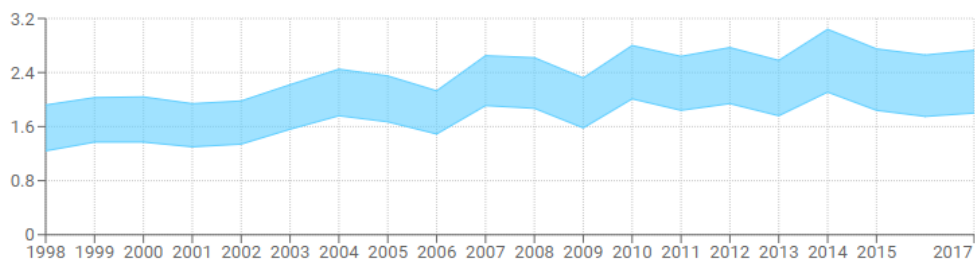
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/doprostřed?pos=R&lemma=doprostřed>

Dovnitř

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	282	6,78
oborová literatura	226	5,74
publicistika	149	3,75
celkem	657	5,44
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	1,24–1,92	1998
nejvyšší relativní frekvence	2,11–3,04	2014

Tabulka 51: SecPrep DOVNITŘ

- 1) Dveře narazily o stěnu a vpustily *dovnitř* měsíční paprsky, které osvětlily místnost.
- 2) Pásek upevňujte pomocí kolíčků, jeho hladká strana směřuje *dovnitř* košíku.
- 3) Ikony vyobrazené na velkém ikonostasu zlatavě září, lavice dotýkané stovky let prsty, dlaněmi a koleny modlících se lidí jsou vyleštěné dohladka, malými okénky proudí *dovnitř* prstence slunečních paprsků.

Obrázek 44: Výskyt SecPrep DOVNITŘ na časové ose

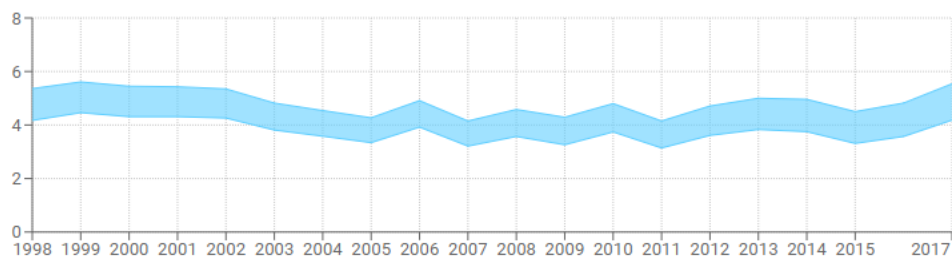
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/dovnitř?pos=R&lemma=dovnitř>

Vyjma

motivovanost SecPrep	verbum	
vazebnost	genitiv, akuzativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	113	2,72
oborová literatura	315	8
publicistika	170	4,28
celkem	598	4,95
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	3,14–4,15	2011
nejvyšší relativní frekvence	4,46–5,61	1999

Tabulka 52: SecPrep VYJMA

- 1) Za žádných okolností nenavazujte kontakt, samozřejmě *vyjma* vizuálního, s odsouzeným.
- 2) Vyskytuje se v celé Evropě *vyjma* Skandinávie, Irska a většiny středomořských ostrovů.
- 3) Nejvíce ohrožená je pokožka obličeje, protože tu (*vyjma* případu, že jste členka útvaru rychlého nasazení) máme odhalenou dvacet čtyři hodin denně, a to i při teplotách hluboko pod bodem mrazu.

Obrázek 45: Výskyt SecPrep VYJMA na časové ose

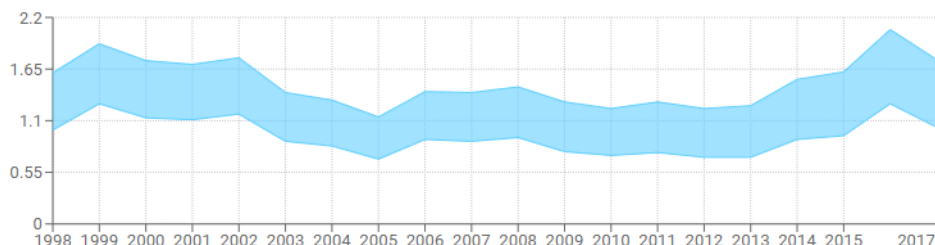
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/vyjma>

Vně

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	64	1,54
oborová literatura	348	8,84
publicistika	45	1,13
celkem	457	3,78
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	0,69–1,14	2005
nejvyšší relativní frekvence	1,28–2,07	2016

Tabulka 53: SecPrep VNĚ

- 1) Byla to zvláštní vlastnost u léčitelky, která musí hledat nemoci uvnitř i *vně* duše nemocného.
- 2) Základem pro podráždění nervové buňky a i pro vedení nervového vzruchu je fenomén, že hladina sodíku a draslíku není uvnitř a *vně* buňky rovnoměrně rozdělena.
- 3) To je výhoda zemí *vně* eurozóny.

Obrázek 46: Výskyt SecPrep VNĚ na časové ose

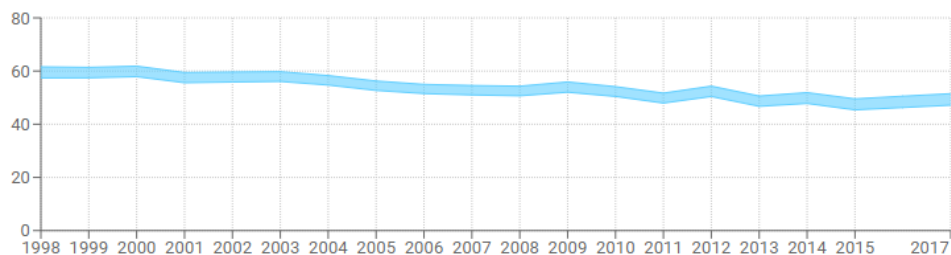
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/vně?pos=R&lemma=vně>

Začátkem

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	24	0,58
oborová literatura	194	4,93
publicistika	197	4,96
celkem	415	3,44
stav	—	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	45,38–49,54	2015
nejvyšší relativní frekvence	57,87–61,84	2000

Tabulka 54: SecPrep ZAČÁTKEM

- 1) Taky jdou zvěsti, že *začátkem* září by na Bezpečnosti měla být inspekce a že Moskva teď posílá více zpráv než obvykle.
- 2) *Začátkem* 90. let vystoupil Rodney A. Brooks s masivní a konstruktivní kritikou tradiční umělé inteligence.
- 3) Z jejich komentářů posbíraných hlavně koncem 80. let a *začátkem* 90. let (dnes už jsou protagonisté většinou po smrti) přepadá čtenáře mrazivý pocit.

Obrázek 47: Výskyt SecPrep ZAČÁTKEM na časové ose

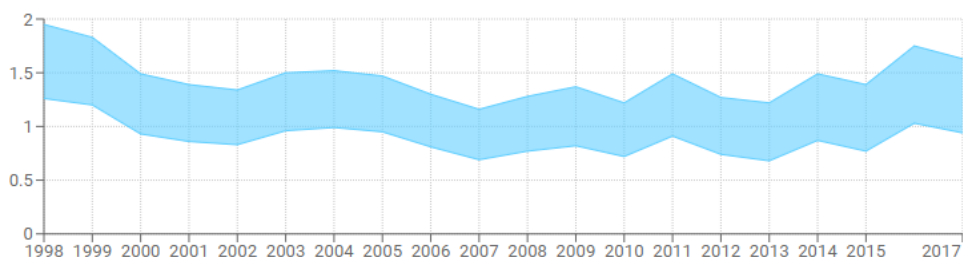
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/začátkem>

Napospas

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	192	4,61
oborová literatura	68	1,73
publicistika	51	1,28
celkem	311	2,58
stav	0	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	0,68–1,22	2013
nejvyšší relativní frekvence	1,26–1,95	1998

Tabulka 55: SecPrep NAPOSPAS

- 1) Město je vydáno *napospas* lidem, kteří si myslí, že teď už je dovoleno všechno: ničit, rabovat... a třeba i vraždit.
- 2) A proto tito lidé brojí proti jakémukoli plánování a nechávají současný vývoj *napospas* náhodě a krátkodobým cílům, jež devastují současná předměstí.
- 3) Jennifer pak firmu opustila a nechala ji *napospas* Bradovi.

Obrázek 48: Výskyt SecPrep NAPOSPAS na časové ose

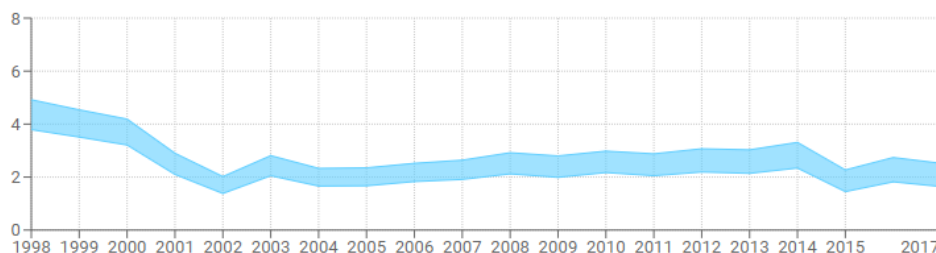
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/napospas?pos=R&lemma=napospas>

Vzdor

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	143	3,44
oborová literatura	92	2,34
publicistika	74	1,86
celkem	309	2,56
stav	–	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	3,79–4,92	1998
nejvyšší relativní frekvence	1,38–2,02	2002

Tabulka 56: SecPrep VZDOR

- 1) *Vzdor* tomu, že mám v běžném slova smyslu v K... dobré podmínky, trpím úžasnou prázdnotou ducha.
- 2) *Vzdor* znamenitým výsledkům se mu ale důkaz dotáhnout do konce nepodařilo.
- 3) V Novém Městě na Moravě se ocitla *vzdor* původním představám a až na přání svého profesionálního týmu.

Obrázek 49: Výskyt SecPrep VZDOR na časové ose

Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/vzdor?pos=R&lemma=vzdor>

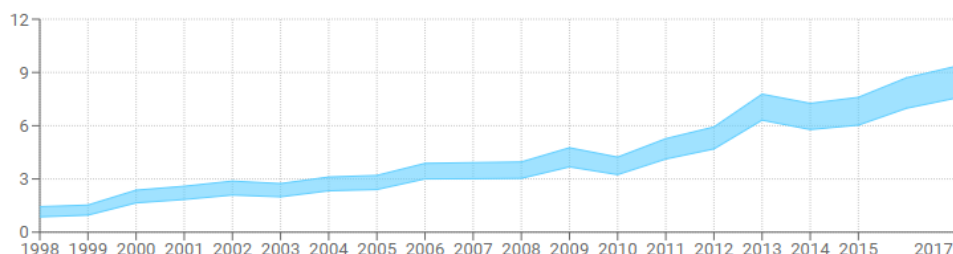
SecPrep *vzdor* do roku 2002 klesala, od roku 2002 se drží přibližně na stejném výskytu.

Zkraje

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	38	0,91
oborová literatura	34	0,86
publicistika	181	4,55
celkem	253	2,1
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	0,86–1,44	1998
nejvyšší relativní frekvence	7,54–9,33	2017

Tabulka 57: SecPrep ZKRAJE

- 1) *Zkraje* léta roku 2003 jsem se svou ženou jel do Jižního Tyrolska, k Brenneru, abych hledal bunkr, kde před 56 lety našli mého otce mrtvého.
- 2) Už *zkraje* redakce uvažovala o krajských mutacích.
- 3) *Zkraje* sezony to přitom vypadalo, že se ho klub zbaví.

Obrázek 50: Výskyt SecPrep ZKRAJE na časové ose

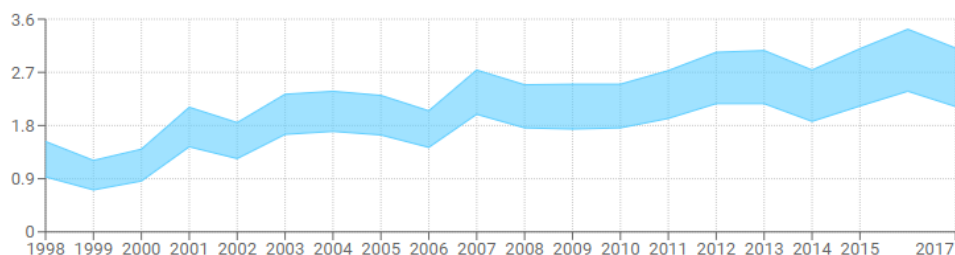
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/zkraje?pos=R&lemma=zkraje>

Blíž

motivovanost SecPrep	adverbium	
vazebnost	genitiv, dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	97	2,33
oborová literatura	44	1,12
publicistika	76	1,91
celkem	217	1,8
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	0,71–1,21	1999
nejvyšší relativní frekvence	2,38–3,43	2016

Tabulka 58: SecPrep BLÍŽ

- 1) Z toho vyplývá, že jsi o kousek *blíž* nebi než my ostatní, Jacku.
- 2) Skloněný kapota motoru a nová poloha prostornější kabiny *blíž* těžišti stroje zajišťuje posádce vynikající výhled na radlici a současně velmi pohodlnou jízdu i po nerovném terénu.
- 3) I jako reportér inklinuji k hovorové mluvě, což je někdy ve prospěch věci, protože se dostanu *blíž* lidem.

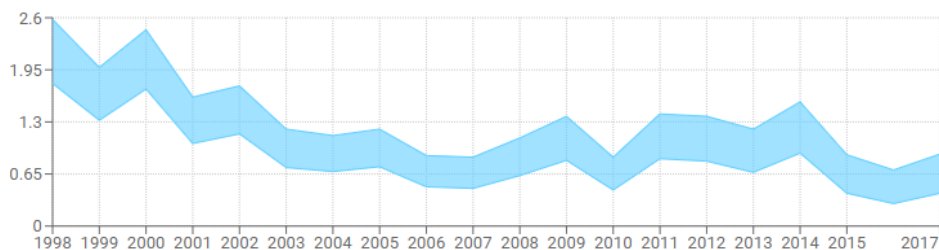
Obrázek 51: Výskyt SecPrep BLÍŽ na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/bliz>

Dík

motivovanost SecPrep	substantivum	
vazebnost	dativ	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	110	2,64
oborová literatura	72	1,83
publicistika	29	0,73
celkem	211	1,75
stav	–	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	0,28–0,7	2016
nejvyšší relativní frekvence	1,78–2,58	1998

Tabulka 59: SecPrep DÍK

- 1) Já povídám, pokračoval Vladimír, že *dík* imaginaci a hmatovému prožitku jsem zrovna tak košatý, ukázal na osamocený strom, jako támhleten Goethe.
- 2) Je dobře, že tomu tak je: vždyť právě *dík* své nezaplnitelnosti je tato mezera v posledku vlastně jen jinou formou přítomnosti toho, jehož odchodem vznikla.
- 3) *Dík* reprezentaci dostala umístěnku do Prahy, kde musela zpočátku překonávat odpor ředitele, který příliš nepřál mimoškolní činnosti.

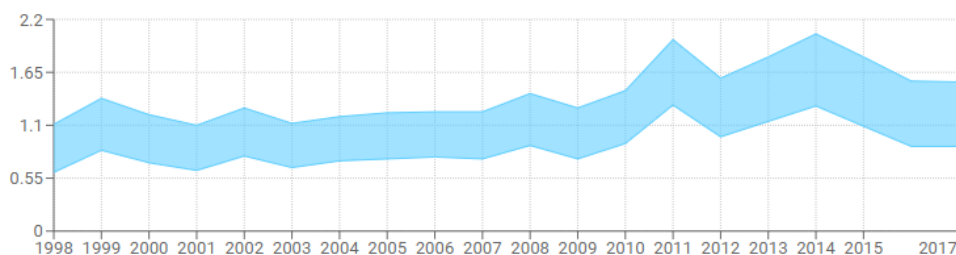
Obrázek 52: Výskyt SecPrep DÍK na časové ose
Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/dik?pos=R&lemma=dik>

Zevnitř

motivovanost SecPrep	substantivum → adverbium	
vazebnost	genitiv	
typ textů	absolutní frekvence	relativní frekvence
beletrie	84	2,02
oborová literatura	59	1,5
publicistika	46	1,16
celkem	189	1,57
stav	+	
	relativní frekvence	rok
nejnižší relativní frekvence	0,61–1,11	1998
nejvyšší relativní frekvence	1,3–2,05	2014

Tabulka 60: SecPrep ZEVNITŘ

- 1) Nebe tě draplo kolem ramen, rukávy hrobů roky neprané, a *zevnitř* umaštěné chlupy na pergamen drápaly prosbu – ještě né.
- 2) V kapitolách 5 a 6 jsem předložil podrobnou kritiku zelených názorů a činů, ale bylo to z pohledu *zevnitř* ekologické komunity, nikoli bez ní.
- 3) Vstoupit se do ní dá jak *zevnitř* domu pomocí vyklápěcích „dveří“, tak zvenčí po schodišti.

Obrázek 53: Výskyt SecPrep ZEVNITŘ na časové ose

Zdroj: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/zevnitř?pos=R&lemma=zevnitř>

8.4 Zhodnocení dle poklesu či nárůstu

Z dat vyplývá, že z 50 vybraných sekundárních předložek jejich výskyt v průběhu let 1998–2017 u 9 z nich klesá, u 19 narůstá a u 22 zůstává přibližně stejný. Pokles byl zaznamenán především u předložek vyjadřujících časový vztah (*koncem, počínaje, počátkem, začátkem*), poté u předložek, jež v užívání nahradila jiná varianta, u níž byl zaznamenán nárůst (*vzdor* → *navzdory, dík* → *díky*). Předložky, u kterých byl zaznamenán nárůst a jejichž výskyt zůstal v průběhu let přibližně stejný, nelze nijak zobecnit. Pouze u předložek nejvíce frekventovaných (*podle, mezi, proti, kolem*) zůstal dle očekávání výskyt přibližně stejný. Celkově tedy lze říci, že výskyt těchto vybraných jednoslovných předložek narůstá a byl tak potvrzen očekávaný závěr. Následující tabulka přehledně uvádí, které vybrané sekundární předložky zaznamenaly pokles, nárůst a jejichž výskyt je stále přibližně stejný.

klesá (-)	stejný (0)	narůstá (+)
vzhledem	podle	kvůli
vůči	mezi	během
naproti	proti	díky
koncem	kolem	mimo
počínaje	kromě, krom	včetně
počátkem	vedle	místo
začátkem	prostřednictvím	pomocí
vzdor	uprostřed	dle
dík	okolo	oproti
	uvnitř	navzdory
	poblíž	podél
	nedaleko	skrz, skrze
	namísto	ohledně
	blízko	napříč
	zpod	zpoza
	vstříc	dovnitř
	versus	zkraje
	nehledě	blíž
	doprostřed	zevnitř
	vyjma	
	vně	
	napospas	

Tabulka 61: Vybrané SecPrep dle výskytu v průběhu let 1998–2017

8.5 Zhodnocení dle typu textů

Z celkového součtu absolutní frekvence všech 50 vybraných předložek se potvrdilo, že se sekundární předložky vyskytují především v odborném, publicistickém a administrativním funkčním stylu (viz kapitola Stylové užití sekundárních předložek).

	typ textu	absolutní frekvence
1	publicistika	263 688
2	oborová literatura	259 914
3	beletrie	169 976

Tabulka 62: Absolutní frekvence vybraných SecPrep dle typu textů

V následující tabulce je uvedeno, který typ textu (případně dva typy) u vybraných předložek výrazně převládá. Většinu tvoří oborová literatura (13 předložek), publicistika (5 předložek) a oborová literatura s publicistikou zároveň (10 předložek) – celkem tedy 28 sekundárních předložek. U 6 předložek bylo zastoupení mezi všemi třemi skupinami srovnatelné. 13 předložek převládalo v beletrii, 2 srovnatelně v beletrii s oborovou literaturou a 1 v beletrii s publicistikou. U téměř všech předložek, u kterých byl zaznamenán pokles (viz kapitola Zhodnocení dle poklesu či nárůstu), převládá oborová literatura. Naopak předložky, u kterých byl zaznamenán nárůst, mají nejvíce zastoupení v publicistice, případně publicistice s oborovou literaturou či beletrii.

beletrie	oborová l.	publicistika	bel.+ o. l.	o. l.+ pub.	bel. + pub.	srovnatelné
kolem	mezi	podle	podél	během	místo	navzdory
vedle	pomocí	proti	naproti	díky		ohledně
uprostřed	vzhledem	kvůli		kromě, krom		poblíž
skrz, skrze	vůči	nedaleko		mimo		vstříc
blízko	prostřednictvím	zkraje		včetně		nehledě
zpod	dle			oproti		blíž
zpoza	uvnitř			okolo		
doprostřed	namísto			napříč		
dovnitř	koncem			versus		
napospas	počínaje			začátkem		
vzdor	počátkem					
dík	vyjma					
zevnitř	vně					

Tabulka 63: Vybrané SecPrep dle typu textů

Závěr

Cílem práce bylo představit sekundární předložky a následně zanalyzovat jejich nárůst v současné češtině.

Teoretická část se pro zasazení do kontextu nejprve věnovala dynamice současné češtiny a jejím vývojovým tendencím, byl vymezen pojem současný jazyk a intelektualizace jazyka, ke které nárůst sekundárních předložek přispívá. Následně bylo porovnáno pojetí slovního druhu předložky v šesti vybraných českých mluvnicích a popsán proces prepozicionalizace včetně jeho kritérií. Sekundární předložky byly klasifikovány dle několika hledisek a s ohledem na analytickou část práce bylo popsáno jejich stylové užití.

V analytické části byl po excerpci sekundárních předložek z šesti vybraných českých mluvnic vytvořen seznam sekundárních předložek, který čítá 398 předložek. Následně bylo porovnáno, kolik sekundárních předložek jednotlivé mluvnice zmiňují. Mapováno bylo období od 50. let 20. století do současnosti. Potvrdil se zde očekávaný závěr – v novějších mluvnicích je zmíněno znatelně více sekundárních předložek než v mluvnicích z 50. let. Výjimkou je Komárkova Mluvnice češtiny 2 z roku 1986, která zmiňuje nejvyšší počet předložek, a to 278.

Pro korpusovou analýzu byl z důvodu vysokého počtu excerpovaných předložek vybrán pouze vzorek. Pro tento výběr byla formulována čtyři kritéria – jednoslovnost, korpus SYN2015 je zaznamenal jako předložku, zmínka alespoň ve 2 z 6 vybraných mluvnic a alespoň 150 výskytů v korpusu SYN2015. Všechna tato kritéria splňovalo 50 předložek, které byly následně analyzovány dle frekvence, typu textů a výskytu na časové ose v letech 1998–2017. I v této analýze byl potvrzen očekávaný závěr – výskyt většiny vybraných předložek v průběhu let vzrostl, případně zůstává přibližně stejný, a to především u nejfrekventovanějších předložek. Bylo potvrzeno i stylové užití, jež bylo popsáno v teoretické části – sekundární předložky se ve většině případů vyskytovaly především v oborové literatuře a publicistice.

Jelikož byla analyzována pouze osmina excerpovaných předložek, nelze všechny závěry zobecnit na všechny sekundární předložky. I přesto však práce přispěla ke zpřesnění obrazu sekundárních předložek v současné češtině.

Seznam použitých zdrojů

Akademie věd České republiky – Ústav pro jazyk český. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2005, 647 s. ISBN 80-200-1080-7.

BISKUP, Petr. Předložka. In: KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2017. [cit. 9. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/PŘEDLOŽKA>

BLATNÁ, Renata. *Víceslovné předložky v současné češtině*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006, 351 s. ISBN 80-7106-865-9.

CONFORTIOVÁ, Helena. Předložky. In: TĚŠITELOVÁ, Marie a kol. *Kvantitativní charakteristiky současné češtiny*. Praha: Academia, 1985, s. 89–93.

Cvrček, Václav - Richterová, Olga (eds). cnk:klasifikace_textu_syn2015 [Internet]. Příručka ČNK; 2020c Jun 18, 11:05 GMT [cit. 2020 Jun 28]. Dostupné na: http://wiki.korpus.cz/doku.php?id=cnk:klasifikace_textu_syn2015&rev=1592478347.

Cvrček, Václav - Richterová, Olga (eds). cnk:syn [Internet]. Příručka ČNK; 2019 Dec 18, 14:42 GMT [cit. 2020 Jun 28]. Dostupné na: <http://wiki.korpus.cz/doku.php?id=cnk:syn&rev=1576680163>.

Cvrček, Václav - Richterová, Olga (eds). cnk:syn:verze7 [Internet]. Příručka ČNK; 2018 Dec 20, 12:44 GMT [cit. 2020 Jun 28]. Dostupné na: <http://wiki.korpus.cz/doku.php?id=cnk:syn:verze7&rev=1545309850>.

Cvrček, Václav - Richterová, Olga (eds). cnk:syn2015 [Internet]. Příručka ČNK; 2016 Oct 17, 11:14 GMT [cit. 2020 Jun 28]. Dostupné na: <http://wiki.korpus.cz/doku.php?id=cnk:syn2015&rev=1476702845>.

Cvrček, Václav - Richterová, Olga (eds). cnk:uvod [Internet]. Příručka ČNK; 2020b Apr 20, 07:57 GMT [cit. 2020 Jun 28]. Dostupné na: <http://wiki.korpus.cz/doku.php?id=cnk:uvod&rev=1587369421>.

Cvrček, Václav - Richterová, Olga (eds). manualy:wag [Internet]. Příručka ČNK; 2020d May 18, 18:48 GMT [cit. 2020 Jun 28]. Dostupné na: <http://wiki.korpus.cz/doku.php?id=manualy:wag&rev=1589827719>.

Cvrček, Václav - Richterová, Olga (eds). pojmy:frekvence [Internet]. Příručka ČNK; 2020a Mar 2, 11:58 GMT [cit. 2020 Jun 28]. Dostupné

na: <http://wiki.korpus.cz/doku.php?id=pojmy:frekvence&rev=1583150328>.

Cvrček, Václav - Richterová, Olga (eds). pojmy:korpus [Internet]. Příručka ČNK; 2017 Jun 8, 13:42 GMT [cit. 2020 Jun 28]. Dostupné

na: <http://wiki.korpus.cz/doku.php?id=pojmy:korpus&rev=1496929366>.

CVRČEK, Václav. Úvod do morfologie. In: CVRČEK, Václav a kol. *Mluvnice současné češtiny*. 1, Jak se píše a jak mluví. Praha: Karolinum, 2010, s. 125–133. ISBN 978-80-246-1743-5.

ČERMÁK, František. Systém, funkce, forma a sémantika českých předložek. *Slovo a slovesnost* [online]. 1996, 57(1), s. 30–46. Dostupné z:

<http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3658>

DOKULIL, Miloš. K otázce slovnědruhových převodů a přechodů, zvl. transpozice. *Slovo a slovesnost* [online]. 1982, 43(4), s. 257–271. Dostupné z:

<http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2847>

DOKULIL, Miloš. Přechod slov do jiného druhu. In: DOKULIL, Miloš a kol. *Mluvnice češtiny I*. Praha: Academia, 1986, s. 487–507.

HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. Druhy slov. In: *Česká mluvnice*. 6. vyd. Praha: SPN, 1981, s. 101–108.

HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. Předložky. In: *Česká mluvnice*. 6. vyd. Praha: SPN, 1981, s. 311–317.

HAVRÁNEK, Bohuslav. Úkoly spisovného jazyka a jeho kultura. In: WEINGART, Miloš a Bohuslav HAVRÁNEK, ed. *Spisovná čeština a jazyková kultura*. Praha: Melantrich, 1932, s. 32–84.

HLADKÁ, Zdeňka. Slovní zásoba češtiny. In: KARLÍK Petr, Marek NEKULA a Zdenka RUSÍNOVÁ, ed. *Příruční mluvnice češtiny*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 92–104. ISBN 978-80-7106-980-5.

HUBÁČEK, Jaroslav. K vývojovým tendencím současné české slovní zásoby. In: SVOBODA, Jiří a Mieczysław BALOWSKI, ed. *Český jazyk a literatura na sklonku XX. století*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2001, s. 107–112. ISBN 80-7042-587-3.

JANOVEC, Ladislav. K projevům jazykových vývojových tendencí v současné češtině. *Naše řeč* [online]. 2007, 90(2), s. 57–66. Dostupné z: http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7932#_ftn4

JEDLIČKA, Alois. Vývojová dynamika současné spisovné češtiny. *Naše řeč* [online]. 1969, 52(2–3), s. 79–94. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=5436>

KARLÍK, Petr a Jan KOŘENSKÝ. Slovní druh. In: KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2017. [cit. 12. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/SLOVNÍ DRUH>

KARLÍK, Petr. České poválečné mluvnictví. In: KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2017. [cit. 29. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/ČESKÉ POVÁLEČNÉ MLUVNICTVÍ>

KOMÁREK, Miroslav a Jan KOŘENSKÝ. Obecné výklady o funkčním tvarosloví. In: KOMÁREK, Miroslav a kol. *Mluvnice češtiny 2*. Praha: Academia, 1986, s.11–28.

KOPŘIVOVÁ, Marie. Slovní zásoba češtiny. In: CVRČEK, Václav a kol. *Mluvnice současné češtiny*. 1, Jak se píše a jak mluví. Praha: Karolinum, 2010, s. 76–79. ISBN 978-80-246-1743-5.

KOŘENSKÝ, Jan a Libuše KROUPOVÁ. Předložky. In: KOMÁREK, Miroslav a kol. *Mluvnice češtiny 2*. Praha: Academia, 1986, s.197–213.

KROUPOVÁ, Libuše. Klasifikace sekundárních předložek z hlediska jejich tvoření. *Naše řeč* [online]. 1984, 67(3), s. 113–116. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6455>

KROUPOVÁ, Libuše. *Sekundární předložky v současné spisovné češtině*. Praha: Ústav pro jazyk český ČSAV, 1985, 155 s.

Křen, M. – Cvrček, V. – Čapka, T. – Čermáková, A. – Hnátková, M. – Chlumská, L. – Jelínek, T. – Kovářiková, D. – Petkevič, V. – Procházka, P. – Skoumalová, H. – Škrabal, M. – Truneček, P. – Vondříčka, P. – Zasina, A.: *Korpus SYN, verze 7 z 29. 11. 2018*. Ústav českého národního korpusu FF UK, Praha 2017. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

Křen, M. – Cvrček, V. – Čapka, T. – Čermáková, A. – Hnátková, M. – Chlumská, L. – Jelínek, T. – Kovářiková, D. – Petkevič, V. – Procházka, P. – Skoumalová, H. – Škrabal, M. –

- Truneček, P. –Vondříčka, P. – Zasina, A.: *SYN2015: reprezentativní korpus psané češtiny*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015. Dostupný z WWW: <http://korpus.cz>
- RUSÍNOVÁ, Zdenka. Předložky (Prepozice). In: KARLÍK Petr, Marek NEKULA a Zdenka RUSÍNOVÁ, ed. *Příruční mluvnice češtiny*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 341–350. ISBN 978-80-7106-980-5.
- Tomáš Machálek (2014): *KonText – aplikace pro práci s jazykovými korpusy*. FF UK, Praha. Dostupný z WWW: <http://kontext.korpus.cz>
- Tomáš Machálek (2019): *Slovo v kostce – agregátor slovních profilů*. FF UK, Praha. Dostupný z WWW: <http://korpus.cz/slovo-v-kostce/>
- TRÁVNÍČEK, František. Předložky. In: *Mluvnice spisovné češtiny: Skladba*. Praha: Slovanské nakladatelství, 1951, s. 1235–1313.
- VONDRÁČEK, Miloslav. Předložky (prepozice). In: ŠTÍCHA, František a kol. *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Praha: Academia, 2013, s.507–524. ISBN 978-80-200-2205-9.
- VONDRÁČEK, Miloslav. Vlastnosti slova a slovní druhy. In: ŠTÍCHA, František a kol. *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Praha: Academia, 2013, s.79–89. ISBN 978-80-200-2205-9.
- WACLAWIČOVÁ, Martina. Předložky (prepozice). In: CVRČEK, Václav a kol. *Mluvnice současné češtiny*. 1, Jak se píše a jak mluví. Praha: Karolinum, 2010, s. 282–289. ISBN 978-80-246-1743-5.

Seznam příloh

Příloha A - Seznam sekundárních předložek	84
---	----

Přílohy

Příloha A - Seznam sekundárních předložek

Abecedně řazený seznam byl vytvořen na základě excerpce sekundárních předložek z šesti českých mluvnic. Číselné označení ve třetím sloupci uvádí, ve kterých z mluvnic je daná sekundární předložka zmíněna.

1 = TRÁVNÍČEK, František. Předložky. In: *Mluvnice spisovné češtiny: Skladba*. Praha: Slovanské nakladatelství, 1951, s. 1235–1313.

2 = HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. Předložky. In: *Česká mluvnice*. 6. vyd. Praha: SPN, 1981, s. 311–317.

3 = KOŘENSKÝ, Jan a Libuše KROUPOVÁ. Předložky. In: KOMÁREK, Miroslav a kol. *Mluvnice češtiny 2*. Praha: Academia, 1986, s.197–213.

4 = RUSÍNOVÁ, Zdenka. Předložky (Prepozice). In: KARLÍK Petr, Marek NEKULA a Zdenka RUSÍNOVÁ, ed. *Příruční mluvnice češtiny*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 341–350. ISBN 978-80-7106-980-5.

5 = WACLAWIČOVÁ, Martina. Předložky (prepozice). In: CVRČEK, Václav a kol. *Mluvnice současné češtiny*. 1, Jak se píše a jak mluví. Praha: Karolinum, 2010, s. 282–289. ISBN 978-80-246-1743-5.

6 = VONDRÁČEK, Miloslav. Předložky (prepozice). In: ŠTÍCHA, František a kol. *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Praha: Academia, 2013, s.507–524. ISBN 978-80-200-2205-9.

1.	à	2
2.	à conto	3
3.	à la / a la	3, 4, 5, 6
4.	ad	5, 6
5.	anti	6
6.	až na	3, 4, 5, 6
7.	během	1, 2, 3, 4, 5, 6
8.	bez ohledu	3
9.	bez ohledu na	3, 4, 5, 6
10.	bez zřetele k/ke	3, 4, 6
11.	bez zřetele na	3
12.	blízko	1, 2, 3, 4, 5, 6
13.	blíž	5, 6
14.	blíže	3, 6
15.	bokem	4
16.	cestou	3, 6
17.	co do	3, 4, 6
18.	co se týče	5

19.	contra	5, 6
20.	čelem k	5
21.	daleko	3, 4
22.	daleko od	4
23.	de	5
24.	dík	1, 2, 3, 4, 5, 6
25.	díky	1, 2, 3, 4, 5, 6
26.	dle	1, 2, 3, 4, 6
27.	dne	4
28.	dnem	3, 4
29.	do centra	3, 4, 6
30.	do konce	4, 5
31.	do okamžiku	4
32.	do poloviny	4
33.	do popředí	3, 4
34.	do pozadí	4
35.	do půli	4
36.	do rukou	3
37.	do řad	3
38.	do začátku	4
39.	doprostřed	1, 3, 4, 5, 6
40.	doprostředka	5, 6
41.	dospod	4, 6
42.	dospodu	4, 6
43.	dovnitř	1, 3, 4, 5, 6
44.	formou	3, 4, 6
45.	hledě k	3
46.	hodinou	4
47.	in	6
48.	jménem	3, 4, 6
49.	k dispozici	5
50.	k otázce	6
51.	k problému	6
52.	k rukám	3
53.	k tématu	6
54.	ke konci	5
55.	kol	1, 3, 4, 5
56.	kolem	1, 2, 3, 4, 5, 6
57.	kolem okolo	4
58.	kol kolem	3, 4
59.	koncem	3, 4
60.	konče	3
61.	končíc	3, 4

62.	kontra	2, 3, 4, 5, 6
63.	kraj	1, 2, 3
64.	krom	1, 3, 5
65.	kromě	1, 2, 3, 4, 5, 6
66.	ku prospěchu	3, 6
67.	kvůli	1, 2, 3, 4, 5, 6
68.	mezi	1, 2, 3, 4, 6
69.	mimo	1, 2, 3, 4, 5, 6
70.	místo	1, 2, 3, 4, 5, 6
71.	na adresu	3
72.	na bázi	3, 4, 6
73.	na dně	4
74.	na konci	4, 5
75.	na konto	4, 6
76.	na kraj	3
77.	na počátku	5
78.	na počest	3
79.	na podkladě	3
80.	na podporu	5
81.	na pokraji	3, 4
82.	na poli	3, 4, 6
83.	na prahu	3, 4
84.	na principu	3, 4, 6
85.	na protest proti	5
86.	na přelomu	3, 5
87.	na rozdíl od	2, 3, 4, 5, 6
88.	na sklonku	3
89.	na škodu	3
90.	na účet	3, 4, 6
91.	na újmu	3
92.	na úkor	3, 4, 5, 6
93.	na úrovni	5
94.	na úseku	3, 4, 6
95.	na útraty	3
96.	na vrcholu	3, 4
97.	na vrub	3, 4
98.	na začátku	5
99.	na základě	1, 2, 3, 4, 5, 6
100.	na zásadě	3
101.	na způsob	6
102.	nákladem	1
103.	namístež	3
104.	namísto	3, 5, 6

105.	napospas	5, 6
106.	naproti	1, 3, 4, 5, 6
107.	napříč	3, 4, 5, 6
108.	narozdíl	5
109.	následkem	1, 2, 3, 4, 6
110.	naspod	3, 4, 6
111.	naspodu	3, 4
112.	navrch	3, 4, 6
113.	navrchu	4, 6
114.	navzdor	4, 5, 6
115.	navzdory	3, 4, 5, 6
116.	nedaleko	3, 4, 5, 6
117.	nedbaje	3
118.	nedbaje na	3
119.	nedbajíc na	3
120.	nehledě	4, 5
121.	nehledě k/ke	3, 4, 6
122.	nehledě na	3, 4, 5, 6
123.	nehledíc	4
124.	nehledíc k	3, 4
125.	nehledíc na	3, 4
126.	nejblíž	6
127.	nejblíže	6
128.	nemluvě o	3, 5
129.	nemluvic o	3
130.	nepočítaje bez	3
131.	nepočítaje v	3
132.	nepočítaje v to	3
133.	nepočítajíc v	2, 3
134.	nepočítajíc v to	3
135.	nevyjímaje	3, 4, 6
136.	nevyjímajíc	3, 4, 6
137.	nezávisle na	5, 6
138.	od konce	4
139.	od půle	4
140.	od půli	4
141.	odspod	4
142.	odspoda	4
143.	odspodu	4
144.	ohledně	1, 3, 4, 5, 6
145.	okamžikem	4
146.	okolo	1, 2, 3, 4, 5, 6
147.	opodál	3

148.	oproti	2, 3, 4, 5, 6
149.	po boku	3
150.	po dobu	3, 4, 5
151.	po linii	2
152.	po stránce	2, 3, 4, 6
153.	po vzoru	3, 4, 6
154.	po způsobu	3
155.	poblíž	3, 4, 5, 6
156.	poblíže	5
157.	počátkem	3, 4
158.	počínaje	3, 4
159.	počínaje od	3, 4
160.	počínajíc	3, 4
161.	počínajíc od	3, 4
162.	počítaje v	3
163.	počítaje v to	3, 4, 6
164.	počítajíc v to	3, 4, 6
165.	pod hlavičkou	4, 6
166.	pod jménem	3, 4
167.	pod názvem	5
168.	pod podmínkou	3, 4, 6
169.	pod pohrůžkou	3
170.	pod titulem	3
171.	pod vedením	3, 4, 5, 6
172.	pod vlivem	2, 3
173.	pod záminkou	3
174.	pod záštitou	3, 4, 6
175.	podél	1, 2, 3, 4, 5, 6
176.	podle	1, 2, 3, 4, 6
177.	pohlížeje k	6
178.	pohlížejí k	6
179.	pokud jde o	5
180.	pomocí	1, 2, 3, 4, 5, 6
181.	ponad	4
182.	poza	4
183.	pro potřeby	3, 4, 6
184.	prostřed	1, 3, 4
185.	prostřednictvím	2, 3, 4, 5, 6
186.	proti	1, 2, 3, 4, 6
187.	průběhem	3, 4
188.	při příležitosti	3, 4
189.	přihlížeje k/ke	3, 4, 6
190.	přihlížejí k/ke	3, 4, 6

191.	půlí	4
192.	rokem	4
193.	ruku v ruce s	3
194.	s cílem	3, 5
195.	s dopadem na	6
196.	s názvem	5
197.	s odvoláním na	3, 5
198.	s ohledem	4
199.	s ohledem na	3, 5, 6
200.	s platností od	3
201.	s pomocí	3, 5
202.	s průběhem	3
203.	s přihlédnutím k	3, 4, 5, 6
204.	s výjimkou	2, 3, 5
205.	s vyloučením	3
206.	se zaměřením na	3
207.	se zastoupením	6
208.	se zřením k/ke	3, 6
209.	se zřetelem k/ke	3, 4, 6
210.	se zřetelem na	3
211.	skrz	1, 2, 3, 4, 5, 6
212.	skrze	1, 2, 3, 4, 6
213.	směrem do	3, 6
214.	směrem k/ke	3, 5, 6
215.	směrem na	3, 5, 6
216.	směrem od	3, 6
217.	směrem proti	3, 6
218.	souběžně s	6
219.	současně s	5, 6
220.	spodem	4
221.	společně s	5
222.	spolu s	3, 4, 5, 6
223.	spolu se	6
224.	srovnej/srov./srv.	6
225.	stran	1, 3, 5, 6
226.	stranou	3, 4, 6
227.	stranou od	3, 4
228.	stranu	1
229.	strany	1
230.	středem	3, 4, 6
231.	svrchu	4
232.	tváří v tvář	5
233.	u příležitosti	3, 4, 5

234.	úderem	4
235.	úměrně s	3
236.	uprostřed	1, 3, 4, 5, 6
237.	ústy	3
238.	uvnitř	1, 3, 4, 5, 6
239.	úvodem	3, 4
240.	v blízkosti	5
241.	v centru	3, 4, 5, 6
242.	v čele	3, 5
243.	v čele s	3, 5
244.	v dikci	6
245.	v době	3, 5
246.	v dohodě	3
247.	v doprovodu	3
248.	v duchu	3, 4, 5, 6
249.	v důsledku	1, 2, 3, 4, 5, 6
250.	v hodnotě	5
251.	v honbě za	5
252.	v intencích	4, 6
253.	v měřítku	3
254.	v mezích	3, 4, 6
255.	v návaznosti na	3, 4, 5, 6
256.	v nesouhlase s	3
257.	v období	5
258.	v oblasti	3, 4, 5, 6
259.	v oboru	3
260.	v okolí	5
261.	v otázce	3
262.	v pádě	3
263.	v pádu	3, 4
264.	v podání	3
265.	v podmínkách	2
266.	v podobě	5
267.	v poměru k	3
268.	v popředí	3, 6
269.	v porovnání s	3, 5
270.	v postavení	3
271.	v povaze	3
272.	v pozadí	6
273.	v procesu	2, 3, 4
274.	v prospěch	3
275.	v protikladu k/ke	3, 4, 6
276.	v provedení	3

277.	v průběhu	2, 3, 4, 5
278.	v případě	3, 4, 5, 6
279.	v přítomnosti	3, 6
280.	v půli	4
281.	v rámci	2, 3, 4, 5, 6
282.	v roli	4, 5, 6
283.	v rozmezí	3
284.	v rozporu s/se	3, 4, 5, 6
285.	v rukou	3
286.	v řadách	3
287.	v řadě	3
288.	v součinnosti s/se	3, 4, 6
289.	v souhlase	2
290.	v souhlase s	3
291.	v souladu	2, 3
292.	v souladu s/se	3, 4, 5, 6
293.	v souvislosti s	3, 5
294.	v spojitosti s	3
295.	v touze po	5
296.	v zájmu	2, 3, 4, 5, 6
297.	v zastoupení	3, 4, 6
298.	v závěru	5
299.	v závislosti na	3, 4, 5, 6
300.	včetně	3, 4, 5, 6
301.	vděk	3
302.	ve formě	3, 4, 5, 6
303.	ve funkci	3
304.	ve jménu	3
305.	ve prospěch	3, 4, 5, 6
306.	ve sféře	3, 4, 6
307.	ve shodě	2
308.	ve shodě s	3
309.	ve směru	3
310.	ve smyslu	3, 4, 5, 6
311.	ve snaze	5
312.	ve spojitosti s	3
313.	ve spolupráci s	3, 4, 5, 6
314.	ve srovnání	3, 4
315.	ve srovnání s	2, 3, 5, 6
316.	ve stadiu	3
317.	ve středu	3
318.	ve světle	3, 6
319.	ve vazbě na	6

320.	ve věci	3, 6
321.	ve výši	5
322.	ve vzdálenosti	3
323.	ve vztahu k	2, 3, 4, 5, 6
324.	ve znamení	3
325.	ve znění	5
326.	vedle	1, 2, 3, 4, 5, 6
327.	veprostřed	3, 4, 5, 6
328.	versus/vers./vs.	2, 3, 4, 5, 6
329.	vespod	3, 4, 6
330.	vespodu	3, 4, 6
331.	vevnitř	3, 4, 5
332.	via	3, 5, 6
333.	vinou	3, 4, 6
334.	viz	6
335.	vlivem	1, 2, 3, 4, 6
336.	vně	1, 3, 6
337.	vnitř	3
338.	vnitřkem	4
339.	vprostřed	1, 3, 5, 6
340.	vprostředku	5, 6
341.	vrchem	4
342.	vstříc	5, 6
343.	vůči	1, 2, 3, 4, 5, 6
344.	vůkol	1, 5, 6
345.	vycházeje z	3, 4, 6
346.	vycházejíc z	3, 4, 6
347.	vyjímaje	3
348.	vyjímajíc	2, 6
349.	vyjma	2, 3, 4, 5, 6
350.	vyjmouc	2, 3
351.	vzdor	1, 3, 4, 5, 6
352.	vzhledem	4
353.	vzhledem k/ke	2, 3, 5, 6
354.	z důvodu	3, 4, 5, 6
355.	z hlediska	3, 4, 5, 6
356.	z obavy před	5
357.	z povahy	3
358.	z pověření	3
359.	z rukou	3
360.	z řad	3, 5
361.	z řady	3
362.	z titulu	3, 4, 6

363.	za asistence	3
364.	za cenu	3, 4, 6
365.	za podmínky	4, 6
366.	za pomoci	3
367.	za předpokladu	3, 4, 6
368.	za příčinou	1, 2, 3, 4
369.	za přítomnosti	3, 6
370.	za účasti	3, 5
371.	za účelem	1, 2, 3, 4, 6
372.	začátkem	3, 4
373.	začínaje	3
374.	zahrnuje v to	3
375.	zahrnujíc v to	3
376.	zároveň s	3, 4, 6
377.	zásluhou	3, 4, 6
378.	závěrem	3, 4
379.	závisle na	6
380.	zboku	4
381.	zdaleka	4
382.	ze stanoviska	3, 4, 6
383.	ze strany	3, 5
384.	zespod	3, 4, 6
385.	zespoda	3, 4, 6
386.	zespodu	3, 4, 6
387.	zevnitř	3, 4, 5, 6
388.	zeza	4
389.	zkraje	3, 5, 6
390.	zmezi	1
391.	znad	6
392.	zpod	1, 2, 3, 4, 6
393.	zponad	4
394.	zpoza	2, 3, 4, 6
395.	zprostřed	1, 3, 4, 5, 6
396.	zprostředka	5, 6
397.	zpřed	5
398.	zvíci	5, 6